

A Franklin-Társulat kiadásában megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

A NYOMA-VEZETT.

Angol regény.

Irtja

EDWARDS B. AMÁLIA.

Átdolgozta

SZÁSZ KÁROLY.

Eredeti képekkel.

Ara füzve 2 forint.

A REJTETT SEB.

Regény két kötetben.

Irtja

Báró Jósika Miklós.

Második kiadás.

Ara füzve 1 forint.

MELYIK ERŐSEBB?

Eredeti regény.

Irtja

Iffj. Ábrányi Kornél.

Ara füzve 2 forint.

ELBESZÉLÉSEK.

IRTA

HOMONNAI BÉLA.

Ara füzve 2 forint.

TARTALMA: Manna. — Balambér lelke. — Severina. — Egy nő, ki mérget akar venni. — A szerelmes gyermek. — A végzetes mokus. — Barát és vetélytárs. — Egy bolond, a ki szeret.

Dr. KNIGGE ADOLF.

Érintkezés az emberekkel.

Ford Nagy István.

Vászonba kötve 1 frt 80 kr.

LENAU MIKLÓS

ÉLETE ÉS MŰVEL.

IRTA

Dr. SONNENFELD ZSIGMOND.

Ara füzve 1 frt 40 kr.

Hölgyek titkára,

vagyis legújabb levelező-könyv nőszámára.

Harmadik bővített kiadás.

Ara kötve 1 frt 50 kr.

A FRANKLIN-TÁRSULAT LEGUJABB KIADVÁNYAI!

Igen alkalmas ajándékok!

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelentek és minden könyvkereskedésben kaphatók:

JÓ GYERMEKEK KÖNYVE

THUMANN PÁL

rajzaihoz a verseket irták és átdolgozták

SZÁSZ KÁROLY és VARGHA GYULA.

48 nagy színnyomatú képpel.

Ara színes borítékba kötve 3 frt 60.

SZÁSZ KÁROLY KISEBB KÖLTEMÉNYEI

A KÖLTŐ ARCKÉPÉVEL.

Két kötet.

Ara diszkötésben 5 forint.

KATONA JÓZSEF ÉS BÁNK-BÁNJA

irtja

GYULAI PÁL

Katona József arcképével.

Ara vászonba kötve 2 frt 40 kr.

HÉBER LANT.

SZENTTÖRTÉNETI TÁRGYU KÖLTEMÉNYEK

A CSALÁD ÉS ISKOLA SZÁMÁRA

irtja

HOFFMANN MÓR

Második kiadás.

Ara diszkötésben 1 forint.

A MI AZ EMBERT KÖRNYÉKEZI.

OLVASMÁNYOK A TERMÉSZET VILÁGÁBÓL
A MŰVELT KÖZÖNSÉG S AZ IFJUSÁG SZÁMÁRA

Dr. BERLIN MUNKÁJA NYOMÁN

A HAZAI VISZONYOKHOZ ALKALMAZVA IRTÁK TÖBBEN.

Szerkesztette

HOITSY PÁL.

Ara füzve 3 frt.

147 ábrával.

Ara füzve 3 frt.

GYERMEKÉLET

KLEINMICHEL J.

rajzaihoz a verseket irták és átdolgozták

SZÁSZ KÁROLY és VARGHA GYULA.

36 nagy színnyomatú képpel.

Ara színes borítékba kötve 3 forint.

TOMPA MIHÁLY VIRÁGREGÉK

A KÖLTŐ ARCKÉPÉVEL.

Hatodik kiadás.

Ara vászonba diszesen kötve 4 forint.

CSATÓ PÁL SZÉPIRODALMI MUNKÁI

AZ IRÓ ARCKÉPÉVEL ÉS ÉLETRAJZÁVAL.

Kiadja a KISFALUDY-TÁRSASÁG.

Ara vászonba kötve 4 forint.

ADALÉK A LÉLEK ÉLETRENDJÉHEZ

Irtja

b. FEUCHTERSLEBEN ERNŐ

A HARMINCEZTEDEK KIADÁS UTÁN

németből fordította

Dr. KLEKNER ALAJOS.

Ara vászonba kötve 1 forint.

53-ik szám 1882.

BUDAPEST, DECEMBER 31.

XXIX. évfolyam.

Műhelyi feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és 1 egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: 1 félévre --- 6 * Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: 1 egész évre 8 frt félévre --- 4 * Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: 1 egész évre 6 frt félévre --- 3 * Külföldi előfizetésekre a postallag meghatározott vitéldij is csatolandó.

BLANC LAJOS.

(1813—1882.)

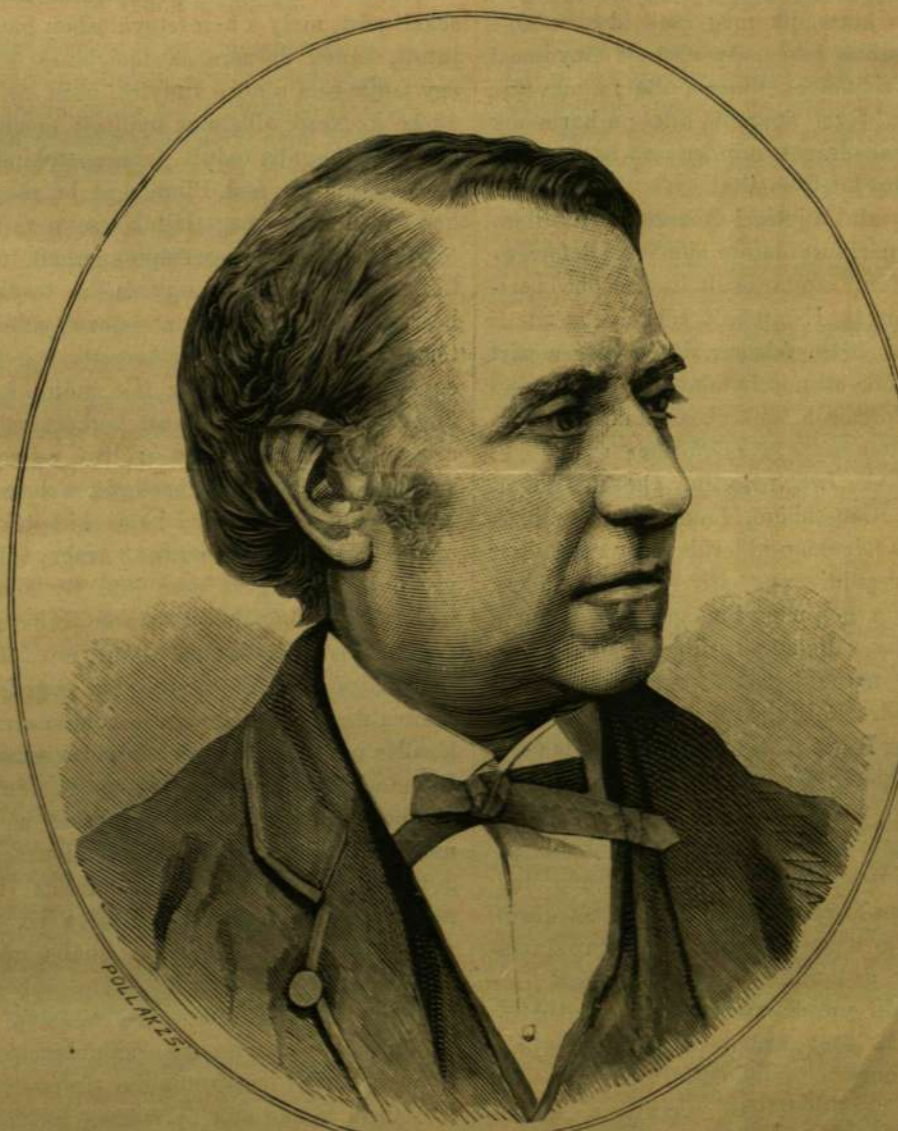
Egy ember hunyt el december 1-én, kiről helyesen jegyzik föl, hogy vele az új-kor történetének egy darabja szállt alá a sirba. Egy férfi, a ki nagy mértékben bírta a dolgozó osztályok rokonszenvét s kit a nyárs-polgárság jobban gyűlölt és rettegett, mint a legkorlátlanabb hatalmu despotát. Blanc Lajos a munkások messiása volt, ki nem csak hogy hatalmas eszméket tudott hatalmas szavakban kifejezni, de karddal a kezében is megkísérelt azokat megvalósítani. Mély, lángoló meggyőződés lelkesítő szavaiban és tetteiben, e meggyőződéséből merített erejének köszönhető sikereit. Nagy szellem volt, de hatását, melyet korára gyakorolt, nem annyira szellemének nagysága, mint inkább jellemének tisztasága magyarázza meg.

Blanc Lajos, a nagyhirű francia történetíró, publicista és szocialista, az 1848-iki februári forradalom után alakult ideiglenes kormány tagja és titkára, 1813. okt. 28-án született Madridban, hol atyja Bonaparte József udvaránál pénzügyi főfelügyelő vala, a restauráció után pedig nyugdíjat, fiai részére pedig egy középiskolában szabad helyet nyert. Lajos 7 éves koráig Korszikában élt, — anyja korszikai nő volt, — 1820-ban Párisba jött s bátyjával, Károlyval együtt a rodezi kollégiumba került, melyből tíz évi szorgalmas tanulás után tértek vissza Párisba, a hol még állottak a forradalom torlaszai. Itt a két fiatal ember, — Károly később a belügyminiszteriumban a szép-művészetek igazgatója lett, — egy szerény fogadóban szállt meg. Atyjuk a Bourbonok bukásával elveszté nyugdíját s a 17 éves félénk, gyermekded Lajosnak megélhetés után kellett látni. Sok nehézséggel kellett küzdenie, mert a batoratlan fiura senki sem akart valamit bizni s gyakran félig kétségbeesve kellett visszatérnie szegényes szobájába. A munkásokhoz intézett egy későbbi beszédében így rajzolja akkori helyzetét: «Én a nép fia vagyok. Igen, barátim, ifjú koromban épen annyit s többet is szenvedtem, mint bárki közültek. Én is voltam szegény, s arcom verjétékével kerestem kenyeremet, s éreztem magamra nehezdeni a rosszul szerkesztett társaság súlyát. Azért még gyermekkoromban megesküvém isten és lelkiismeretem előtt, hogy ha valaha hivatva lennék e rosszul

szerkesztett társaság föltételeire befolyani, nem fogok elfelejkezni arról, hogy egyike valék a nép legszerencsétlenebb gyermekeinek s hogy a társaság sulya engem is nyomott. S e társasági rend ellen, mely testvéreim oly nagy számát teszi szerencsétlenné, Hannibal esküjét tettem. Később némi mathematikai oktatással, irnokoskodással, nevelősködéssel s a lapokba írott dolgozataival sikerült egy kis jövedelemre szert tennie. 1834-ben végre bejutott a «Bon Sens» című demokrata lap szerkesztőségébe, melynek vezetője mindjárt első munkája megjelenése után 1200, de két hétre rá már 3000 frank évi díjat biztosított számára s két év múlva a lap szerkesztését is átadta neki. Azonfelül más la-

pokba, folyóiratokba is küldött dolgozatokat, melyek csakhamar megállapíták hírnevét. Míg a lap új tulajdonosa megváltoztatta a lap szellemét, Blanc megalapította a «Revue de progrès» című folyóiratot, mely 1839. aug. 15-én közölte a Napoleon Lajosról szóló nevezetes cikkét, minek megjelenése után néhány nappal orgyilkosok támadták meg az éjjel lakására térő Blanc-t, ki csak csodának köszönhető megmenekülését. A «munka szervezéséről» szóló híres műve is, melynek a munkások előtt későbbi pártatlan népszerűségét köszönhető, itt jelent meg először.

Az 1830-ki demokrata-párt régóta óhajta már nagyobb történeti munkában adni elő a

BLANC LAJOS.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent és minden könyvkereskedésben kapható:

MAGYAR REMEKIRŐK.

- Egy-egy kötet füzve 70 kr.
- Vörös vászonba diszesen kötve 1 frt.
- Csinos székényben a 12 kötet 15 frt.
- 1. Kisfaludy Sándor. A kesergő szerelem.*
- 2. Kisfaludy Sándor. A holdog szerelem.
- 3. Kisfaludy Károly költeményei.*
- 4. Kasinegy Ferencz költeményei.*
- 5. Kisfaludy Sándor. Gyula szerelem.
- 6. Csokonai Mihály válogatott versei.*
- 7. Katona József. Bánk-bán.
- 8. Kulcsy Ferencz versei.
- 9. 10. Zelenyi Miklós. Szigeti vészedelem. 2 kötet.
- 11. 12. Garay János. Szent László. Történelmi költemény. 2 kötet.

IRODALMI KINCSTÁR.

- Egy-egy kötet füzve 70 kr.
- Kék vászonba diszesen kötve 1 frt.
- Csinos székényben a 12 kötet 15 frt.
- 1. Népdaok. Petőfi Sándor arcképével.
- 2. Románcok. Vörösmarty M. arcképével.
- 3. 4. Magyar balladák könyve. Arany János arcképével. 2 kötet.
- 5. 6. Külföldi lant. Magyar költők műfordításai. 2 kötet.
- 7. Emlékkönyv. A legjelesebb magyar költők szeméremzett mondatai.
- 8. Epiográfiák.
- 9. 10. Szerelmek dalmokai. Vál. gyűjt. 2 kötet.
- 11. 12. Életiskola. Gyöngymondatok, aranyigazságok remekirők munkáiból. 2 kötet.
- A két gyűjt. egy nagy diszes székényben 40 frt.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten megjelent:

LÁNYOK KÖNYVE

Fiatal lányokak számára.

Irtja Wurga Lajosné (Rajka Teréz).

8 aczélmetsze tteles több kisebb képpel. Ara kemény kötésben 2 frt

juliusi forradalomra vonatkozó tényeket s Lajos Fülöp kormánya bűneit. Blanc nagy szorgalommal gyűjtötte a szükséges adatokat a nagy szabadságharc még élő hőseitől, főleg Lafitte-től, kinek emlékiratai halála után elikkadtak, ügyesen használta föl az egykorú hírlapokat, röpiratokat s a torlasi harcra szóló elbeszéléseket. Igy származott a három napos harcra s Lajos Fülöp cselszövényeinek ama eleven képe, mely, mint Blanc első nagyobb történeti műve, «Tíz év története» cím alatt öt kötetben, világszerte bámulattal fogadtatott s melyről erős, sőt kegyetlen pártizenezet daczára se merték állítani ellenségei sem, hogy a tényeket elferdíti. Az orleansi politika kiméretlen bírálata, s vak hite a demokrácia győzelmében, demagógiai polemia bélyegét nyomja a műre; de ragyogó rajztelehsége, merész ecete, melylyel a jellemeket festi, híres kortársak eleven kép-tárává teszi azt s a biztosságot, melylyel a tényeket előadja s a látható nyomok, miket hátra-hagytak, valódi történeti becsüt adnak neki. Élő tanuk állították, hogy a három nap leírása hibébb nem lehet. Midőn Blanc e világhírűvé lett könyvét írta, még nem volt harmincz éves.

Másik nagy munkája a «Francia forradalom története», mely 1847-ben jelent meg, jelentékeny, tartalmas és szerzőjét jellemző munka, mely bevezetésében Blanc rendszerének egész történeti fejlődését s összes társadalmi és politikai nézeteit tartalmazza. Ő ebben nem csak a forradalom politikai történetét adja, mint Thiers, Mignet és mások, hanem a XVIII-ik század társadalmi történetét is. A politikai forradalmat ő a szociális állapotokból magyarázza s bizonyítja, hogy a szociális eszmék nem tegnapiak, de valóságos történeti fejlemények. Itt állítá föl híres osztályzatát a világról és történelméről, a tekintély, az egyéniség és a testvériség három elve szerint. Az első, ugymond, a katolicizmus s uralkodott Lutherig; a második Lutheré s a Constituanté iról s lelke a mostani állapotoknak és vezéreszméje a jelennek; a harmadik még csak ideál s képe még a távolban lebeg. Az első elv elnyomást szül az individualitás elfojtása által; a második szintén arra vezet anarchia által; a harmadik ad csak szabadságot minden erő és tényező összhangozatos kifejlése által.

Blanc, mint a juliusi dinasztia nyílt ellensége, a februári forradalom idején a «Reforme» című lap körül csoportosult legszélsőbb párt-hoz csatlakozott. E lap volt tüzhelye a titkos együleteknek. 1848. február 21-én este a párt összes főnökei, azon szin alatt, mintha a lap pénzügyi dolgairól tanácskoznának, mintegy 120-an gyűltek össze a «Reforme» szobájában. Köztük voltak Ledru-Rollin, Quinet, Edgar, Alton-Shee, Caussidière, Louis Blanc, stb. A tanácskozás folyamán kiderült, hogy háromezer fegyveres republikánus áll rendelkezésükre, kikhez még a nép nagy tömege is csatlakozni fog. A merész vállalat sikerült s Lajos Fülöp menekülése után ideiglenes kormány alakult, melynek Ledru-Rollin, Arago Ferencz, Lamartine, Garnier Pagés mellett Blanc Lajos is tagja lett. Ez utóbbi, híven tanaihoz, a reszpublika megalapítása után azonnal megpendítette az eszmét, hogy a februári forradalom inkább társadalmi, mint politikai természetű. A néptömegek folytonos zűgása között a városház körül, keresztülvitte a kormányban azt a proklamációt, mely a munka szervezését igérette s e mellett külön munkaministerium föllállítását követelte. Az öreg Arago baráti viszonyokra kérte őt, hogy e gondolattal hagyjon föl, de Blanc rendíthetetlen maradt, s különbeni kilépését jelentette ki, a mi jeladás lett volna a munkás-osztály fölzendülésére. A kor-

mány kerülni akarván a polgárháborút, közep-utat keresett s külön munka-ministerium helyett munka-bizottmányt nevezett ki, melynek elnöke Blanc, alelnöke a munkás-osztálybeli Albert lett. Márczius 1-én tartá e bizottmány első ülését a ragyogó Luxembourg-palotában, mely alkalommal a leléptetett párek fényes tanácskozó termében mintegy 200 munkás népember foglalt helyet, barnult, durva kezű gyármunkások és kézművesek. Ezentul folyvást folytak a munkások tanácskozásai a palotában s márczius 19-én a kormány is látogatást tön a tanácskozó munkásoknál, s ez alkalommal kiáltotta ki Blanc örömsugárzó arczczal az ujságot, hogy a szabadság napja nyugat felé vonul, a forradalom Bécsben is kitört, Metternich Bécsben megbukott és megszókött. A bizottság lényeges szolgálatokat tett a kormánynak a munkás-kérdés megoldása körül, különösen a munkások és munkaadók közti viszony szabályozásában, munkás-egyletek alapításában stb.

Azonban a Blanc által hirdett szociális tanok félremagyarázása, elferdítése, alkalmazásukban eltorzítása nyakát szegte neki is, jó szándékainak is. A kormánytól a munkások munkát követeltek. Morie volt a közmunkaminiszter, ki egyáltalában nem volt föladatára rá termett ember, de minden áron munkát kellett teremtenie, Thomas Emil mérnök éretlen terve szerint «nemzeti műhelyeket» állított, melyek nem csak hogy nem egyeztek a Blanc tervével, de egyenesen úgy voltak alkotva, hogy mérséklő befolyását a munkásokra csökkentették. A nemzeti műhelyek roppant összegeket költöttek el, jutalmazták a korhelyiséget, fészkei lettek az egyenlenségeknek, s összeütkezésbe jutottak a Luxembourg-palotabeli munkabizottmányon, melynek hívei üldöztették, s mely az alatt, míg a műhelyek dobzódtak, éhezve tartotta üléseit. Minden gyűlölet, mely a májusi szociálista-forradalomtól származott, a Blanc fejére szállt, ki az összeült nemzetgyűlés előtt számot adván eljárásáról, leköszönt. De a mérsékelt párt, mely a nemzetgyűlésben hatalomra jutott, ennek daczára az ideiglenes kormány egy tagját sem üldözte annyira, mint őt. Május 15-ke kedvező alkalmat nyújtott megbuktatására. A kamarába tödült népcsapatoknak, mint az előtt, most is csak Blanc volt bálványuk. Őt keresték s mikor megtalálták, csaknem megfojtották öleléseikkel, összetépték ruháit, úgy adták kézzől-kézre, mire egy székre tevék, hogy beszéljen. Midőn Huber a nemzetgyűlésbe betörve, azt katonailag szétkergette s a lázadók egyes csapatai a városház felé indultak, a félig ajult Blanc, fivérével együtt bérkocsiba ült, de a városháza is meg levén szállva, visszament a kamarába, hol a nemzetörök a bemenetnél kegyetlenül megverték, haját kitépték s tán meg is ölik, ha atyai barátja, Arago, több képviselével segítségére nem jön. Ily állapotban lépett a terembe, de ott szintén kedvezőtlenül fogadták, sőt pört kértek ellene, mire azonban ezuttal még se adatott meg az engedelem. A júniusi napok után azonban, midőn a munkás-lázadás miatt parlament vizsgálat rendeltetett, Blanc újra vádoltatott s bár magát fényes beszédben védelmezte, pörbe fogását a kamara most megengedte. Egy politikai ellenese, d'Aragon képviselő most titkon házához vivé, hol néhány órát aludt, aztán Pyat Felix társaságában Belgiumba, onnan Angliába menekült, hol megírta «Szózatát a becsületes emberekhez» s Londonba menekült többi társaival együtt kiadta a «Nouveau monde» című hírlapot, megírván «az 1848-iki forradalom történetét».

Csak a második császárság bukása után, 1870. szept. 8-án tért ismét vissza hazájába, hol Páris ostroma s a kommune uralma alatt hatá-

rozottan ellene nyilatkozott a nemzeti védelemre alakult kormány megbuktatásának s többször hívta föl honfitársait a legvégsőig menő ellenállásra.

Szociálistikus iránylata angol számüzetése alatt sokat vesztett élességéből. Midőn Páris 1871. febr. 8-án a nemzetgyűlésbe első képviselőjének, még több szavazattal, mint Hugo Viktort vagy Gambettát, beválasztotta, a szélső baloldalra ült ugyan, hevesen tiltakozott Elzász és Lotharingia átengedése ellen, s az 1871. márczius 18-ki forrongás idején a municipális szabadság követelését jogosultnak ismerte el; de határozottan ellene szegült annak, hogy a kommune a versaillesi kormány ellen pártot üssön s 1872-ben az internacionale ellen hozott törvénynek is mellette szavazott. A törvényhozási tanácskozásokban ritkán vett részt, de szava mindig nyomatékos, tekintélye a republikánusok táborában rendületlen vala.

A viharos életű férfi csendesen mult ki, 70 éves korában. Páris meggyászolta nagy halottját. Százszérvél álltak a tömegek az utcák hosszában, merre a beláthatatlan temetési kíséret elvonult. Részt vettek a menetben a hatóságok, testületek, a sajtó, a szabadkőmívesek, politikai és más egyesületek képviselői, nagyszámu munkás-egyletek s küldöttségek az ország minden részéből, sirja fölött pedig a közélet legjelentékenyebb vezetői tartottak szónoklatokat.

A FELEDHETLENHÖZ.

Vigasztalást a földön, emberekben
Nem lelve, már az éghöz fordulok.
Hiszen, ha örökkévaló, végtelen,
Számomra is kell lenni irnak ott.

De hol van az, ki belőled kitörné
Elmult idő! — egy órád, minutád?
Meg nem történté tenné, a mi történt?
Mi haszna lenne újja a világ!

Mit ér nekem a felséges mennyország
Képzeltetlen örömeivel?
Kétségbejött örökkévalóság
Emlékedet nem törülheti el!

Az angyalok nem túrnének meg ottan,
Ki nem találán ott se helyemet,
Sírátva amaz örömcarnokokban,
Mi ide lenn örökre elveszett!...

VADJA JÁNOS.

SZEMERE MIKLÓS KÖLTEMÉNYEIBŐL.

Igértük, hogy Szemere Miklós verseire még visszatérünk s egy párt közlünk is belőlök mutatványul. Minél többet forgatjuk a vasok három kötetet, annál több szépet találunk benne s annál nehezebben esik a választás. Olykor eszünkbe jut a Heine mondása, a ki Arisztófánest «gráciák nevelőjének kedvence»-nek (der ungezogene Liebling der Grazien) nevezte. Valóban e szó Szemereire is ráül; nemcsak pongyolaságáért, mely — a vers külsejét illetőleg — olykor a fészletlenségig megy, hanem arisztófaneszi pajkosságáért s merészszeszélyeért, mely — kivált ha megharagszik — semmit sem néz, hanem szur, vág, üt, do rongol, de még tulzásaiban is szeretetre-méltó, hisz a gráciák kedvence. Versei legszébbjei azonban a vídám, csapongó kedvtelésekkel s játszi humorral tele bölcsesség dala, képei, melyeket borházában, szüretein, vadaszatain, vadon erdőben, éji szenelőjénél, Sátor-hegye alján, stb. költ és fest, mert alig van költőnk, ki annyi szinrel, annyi étlettel tudna festeni. Pl. a «Kedvteléseim», 1852-ből, melylyel a kiadók a gyűjteményt megnyitották, nem hiába, hogy minden anthológiába fölvert s talán legismertebb verse a költőnek, oly tökéletes is a maga nemében. Pedig lehetne még hasonneműt idézni s többé-kevésbébb mind sikerült. Hasonló gazdagság van bordalokban is; a három kötetben van vagy harmincz bordal s mind más, tele eszmével, humorral, jó kedvvel, életfilozófiával. Kettő közüle (I. 253. és III. 5.) a Horác bor-és lakoma-verseiből

szedi a strófák első sorait s a költő irodalmi jártasságának ép oly bizonyossága, mint kiapadhatlan humoru szeszélyének. Irodalmunkban kevéssé mévelt nem a rhapsodia, s ebben Szemere Miklós a legkitűnőbb; csapongó, lelkesedő, messze száguldozó szelleme jól találja magát e műfaj bilincstelens törvényit csak magának szabó szabadságában. Kötetlen forma (a mit úgy is szeret), pusztán a rhythmus némi képesai által tartva össze, s kötetlen képzelődés: ez az ő eleme. Jellemző tulajdonai egész pályáján át (1840-ben lépett föl először) híven elkísérik; de az irodalmi izlés változásai csinosítólág, fejlesztőlág hatottak szellemére. Kár, hogy e fejlődést a jelen kiadásban majdnem lehetetlen kísérnünk. A költemények minden rendszer nélkül vannak egymás mellé sorozva, idősról (a mi a leghelyesebb volna) szó sincs; összeviszva vannak az ötvenes, hatvanas, meg a negyvenes, meg a hetvenes évek versei. Tárgyrakosság sem volt a rendezés vezérelve. Még az is megessett (mi kettőt találtunk), hogy egy és ugyanazon költemény kétszer van fölveve; így a «Völgy és bérce» (I. 18.) és «Küzdő férfi» (II. 265.), meg ismét a «Mi kile ha vóna» (III. 27.) és «Öreg szív unalma» (III. 156.) csak egymást ismétlik; ez egy kis gondatlanság, nem több, de akár időrendi, akár tárgyi rendezés mellett meg nem eshetett volna. Azonban ez csak kis hiba. A mezőn is tarkán-barkán össze-viszva kelnek, nyílnak a virágok. S valóban a Szemere költészetét hímes réthez, vadvirágos mezőhöz lehet hasonlítani leginkább! Adjuk a gyűjteményből mutatványul a következő négy költeményt.

Kandallónnál . . .

Kandallónnál ülök, ég a
Piros tűz benne ropogva.
Hol a költő, kinek lelke
Mind halálig így lobogva?
Be szép élet, fényes élet!
Mint irigylem vidám lángját!
Hamar elhal, de a mig él,
Ragyogón éli világát.

Ki-kipattan fel-felsőzökken
Jó kedvének tűzszikrája,
Mentül gyászos éj üldözi,
Annál tündöklőbb arczája.
Szabad lelke mint nem nyugszik!
Miként tör minden géton át!
Magsara, mentül magasbra
Villogtatja sűgő szárnyát.

Szeretője . . . zöld fenyőlomb:
Átöleli szenvedelme,
A legédesebb kinok közt
Emészti el lángszerelme,
Égő ajka égő ajkán,
Lelkeik egymásba forrnak,
Még egy villám! s a halálba
Együtt egyszerre hohannak.

Hah szép halál, fényes halál! . . .
A sors így engedjen halnom,
Mosolyogva lépem sírba,
Halálkölva is lobogom!
Életem, ugy is . . . oly sötét! . . .
De nem! kinek vidor lelke
Világolt sötét pályáján,
Annak . . . fényes volt élete.

Sok rossz után egy jó.

(Hegedűszóban szép mese.)

Azt álmodtam: madár lettem,
Feleségül hollót vettem:
Merjártam! csak a mi csillog
Volt bálványja, nem a férje,
Arany perecz, arany gyűrű,
Drága gyöngyök, s több e féle:
Magamtól hát elkergettem.

Hogy ettől megmenekedtem,
Feleségül néjót vettem;
Ezzel is meggyűlt a bajom:
Fenhéjazott, lábán se járt,
Híu gögje mindenkivel
Örök perre, csatára szállt;
Fogtam, ezt is elkergettem.

Hogy ettől megmenekedtem,
Feleségül szarkát vettem:
Szarka asszony: léha asszony!
Csörgő nyelve mindig darált,
Tarka-barka szoknyájában
Untalan csak vendégre várt;
Fogtam, ezt is elkergettem.

Hogy ettől megmenekedtem,
Feleségül gólyát vettem:
A pogányunk se kívánom:
Kelepelt a szája egyre,
Nap nap mellett, kigyót, békát
Zúditott árva fejemre;
Fogtam, ezt is elkergettem.

Hogy ettől megmenekedtem,
Feleségül zsolnát vettem:
Ez hozott még bít nyakamra!
Szíve értem mit sem érzett,
Kaczér vágya innen-onnan
Lopkodta a tiltott mézet;
Fogtam, ezt is elkergettem.

Hogy ettől megmenekedtem,
Feleségül gerlét vettem:
Ez meg egész a csömörig
Csokolódott, nyögélt folyvást,
Hű volt, de ki ne unná el
Ezt az örök turbékolást!
Fogtam, ezt is elkergettem.

Hogy ettől megmenekedtem,
Feleségül baglyot vettem:
Ez álmos volt nappal egyre,
S éjjel . . . hány van ilyen asszony! . . .
Mint kísértet esőtött, botlott
Hol kamrában, hol a padon;
Fogtam, ezt is elkergettem.

Végre mégis jóra lettem,
Feleségül — fészéket vettem:
Gyöngéd anya; kised fészékét
Nem cserelné palotával;
Játszi, kedves, minden gondom
Elringatja vig dalával;
Holtig maradt ez mellettem.

A vadon költészeté.

Édes kürtöm! te kit a juharnak görbe
Ágáról metszettem egykor a vadonban,
S karcsu hangos öblöd gondosan kivájva,
Fényes barna szíjjal körös-körül fontam,
Viszhang csabitója, erdőf fuvolája,
Bérczek közt andalóg lelkeim muzikája!
Ha majd sírba szállól, jobb fektűj melletttem,
— Lelkem a jövendő szomorkodva látja, —
Kalmár idők jönnek, kipusztul e korrál
A vadontermézet egyszerű barátja.

Te sötétlő bérce! ki fogsz pusztulni egykor!
Melynek rám borul most fűid szegő homálya.
S hol ágas czimerét növesztesse, nem lesz
A szarvasnak többé menedék tanyája:
S mit a szomjas vadász szív arczára fekve,
Nem lesz nyoma többé záporcseppel telve.
Oh csak meg ne érzem a zugó erdőnek,
Lelkem menhelyének végső pusztulását!
A szentségtelen kéz mindenik csapása
Mit reá mér, sebet az én szívemen vág.

Még elbájol oh bérce! vadon költészeted . . .
Tölgyeid százeze meg most is rengeteg!
Mégfogódva sűrűn csapokdó galyaid
Közt, még marakodik a dühös fergeteg;
Hűs árnyak közt foly le zűgő patakod még,
Titkos éjtől fedve hallgat még a mélység.
Döbönt csendében titkos ige hallik . . .
Lombjaidon által nem hat a napvilág.
Enyelgésök közben az erdőf tündéri
A vadászt álmban meg-meglátogatják.

Ivó czimborák.

Nem magamban iszom én,
Mint pusztán a vad virág;
Körilvesznek engemet, haj!
Vidám ivó czimborák:

Rengő habot iszik ott a part,
Véresöppeket itt a görbe kard;
Tűzszikrákat a sötét korom;
Villámot a szomjas bérezorom;
Harmatot a völgynek ibolyája;
Tajtékot a büszke mén zablája.
— Ezüst zápor csöppet iszik
Alattam a patkó nyom;
S én felette a nyeregben —
Édes aranybort iszom.

PETŐFI ELSŐ SZÓNOKLATA.

Cs. I. urtól, a pápai reform. főiskola egykori tanulójától, vesszük e visszaemlékező sorokat, melyek Petőfi Sándor életének egy érdekes epizódját ismertetik azzal a közvetlenséggel, mely csak azok tulajdona, a kik együtt éltek át az általuk leírtakat, vagy annak legalább élő tanui voltak.

Az 1842-ik évkem valamelyik tavaszi hónapján gyűlése volt a pápai képző-társulatnak, mely állott néhány önmagát kimivelni vágyó jó igyekezetű tanuló ifjúból.

Elnöke e kis társaságnak a hírneves *Tarcsy* professor volt; alelnöke pedig egy jogászfiú: Eöri Szabó Sándor. Gyűléseim abból állottak, hogy néhány önként jelentkező ifju szavalt s szónoklatát az elnök által kinevezett bírák megkritizálták. Azután a kinek valami dolgozata volt, azt az elnökségnek beadta s a beadott munka egy pár tagnak bírálót végett kiadott, kik a jövő gyűlésen, a többnyire saját szerzője által felolvasott művet, megbírálták.

Fel volt írva a napi rendre: *Petrovics* Sándor szavalt; szavalja az «Olmos botok»-at.

*Petőfi*ről, kinek a neve még akkor Petrovics volt, nagyon sokat bizony nem tartottunk; hiszen csak nem régebben is az öreg *Boosor* jól leszidta, a históriából való kesületlenségéért: «Amice — monda — nem muszáj ám minden embernek bötüs emberré lenni; van elég tisztességes mesterség, — kár annak a kollegium küszöbét koptatni, a ki nem akar a bötükkel megbarátkozni».

Azonban tudtuk róla, hogy néhány jó zamatú verset írt, — hogy nagyon szegény és hogy nagyon különöz.

Azt a később híressé lett költeményt, az «Olmos botokat», még akkor senki sem ismerte közülünk.

Egy kis asztalka volt a szónokok számára kitéve, sok később hírnevesekké vált férfiak próbálták e kis asztalka mellett szárnyaikat.

Most is látom lelki szememmél, hogyan rontott *Petőfi* e kis asztalka mellé — két lépéssel hátrább elkiáltva magát: «Hahó, tekintetes karok és rendek» — s ekkor öklével egy csapott az asztalra, hogy az menten majdnem felfordult, — «utánam csak, majd én elől menendek».

Mint egy meteor, úgy jelent meg a szavaló-helyen, azután systergett; s mi lélekzetünket visszafojtva lestük minden szavát, mely vilámlott, dörgött, csattogott, s mikor végzte e szavakon: «Az ásványoknak ön lesz a jele; növényeké a botnak cser nyele; s az állatoké — szép renddel menendek: — az állatoké a tens karok és rendek».

Az általános lelkesedésnek elragadtatása tört ki minden kebelből, — minden ajkról. Meg volt bővölve a hallgatóság.

Minden oly szokatlan, minden oly egyszerű — a hétköznapiástól oly elütő volt. A szónok egyénisége, fakó képével, vilámló szemével, ércztelen hangjával, melysokszor az orrból beszélésig tompa vala; a darab, melyet elszavalt; a modor, melylyel azt elszavalta, nem tartva szem előtt semminemű szónoklati «forsif»-ot, hanem csak úgy keresetlen természetességgel.

Bírálókul, még az ülés kezdetén, *Bárany* Gusztáv és *Jókai* Móríc nevezettek ki az elnökség által. De ki juthatott volna itt szóhoz, vagy ki hallgatott volna meg valami pedáns bírálatot.

Maga az elnök: *Tarcsy* professor felngrott székéből, — oda ment *Petőfi*hez, — hatalmasan meggrázta jobbát, és mint egy diésöségtől sugárzó orczával mondá: «Nemde, ezt a remek költeményt, ön maga írta?»

— Nem. — felelt *Petőfi* szerénykedve — tegnap kaptam egy barátomtól: Debreczenből.

(Még akkor Pákh Albert se volt oly híres ember, hogy nevére hivatkozni lehetett volna.)

Tarczy szinte megszegekengett, — a mennyiben nem lett igaza, s elnöktársa, a kis jogászoeska, fitymálva mondogatta: «Mondtam én, tudtam én, hogy ez ezt nem írhatta».

— No ha nem írta is, — mondá Tarczy, mintegy jóslattól ihletetten, — én mondom önnek, hogy ez írni fog még ennél különbeket is.

Es reményem, Eöry Sándor ur sem haragszik érte, hogy Tarczynak Petőfi vetett reménye dicsőségesen beteljesedett.

ki még sok sziveket fog megindítani szónoklatával. Ilyen formán bírálta meg Bárány Gusztá Petőfinek talán legelső nyilvános szónoklatát.

Másik kinevezett bíráló volt Jókai Mór, — és én sokszor csodálkoztam már azon, hogy Jókai ezt az epizódot Petőfi életéből nem örököltette meg az ő bübajos tollával. Pedig Petőfinek ez a sikere volt egyik indító oka arra, hogy ő a színészi pályára készült.

Jókai, a szép telt képi gyermek-ifju (olyan komolyan tudta már akkor is adni a komoly férfiut, pedig ha a podiumra lekerülhettünk,

Petőfinek diáktársai előtti auktoritása ezzel a szavalati előadással meg lett alapítva.

Es én e megtörtént dologhoz csak annyit vagyok bátor még hozzáadni: hogy ez a kép, melyet én erőtelen tollammal lerajzolni megkísérlettem: Petőfi életének képe.

Ugy rontott fel a cselekvés színpadjára is, mint hajdan a pápai képző-társulat szavaló asztalkájához.

Ugy kiáltotta el magát, mint akkor: «Hahó — utánam csak, én majd elől menendek.»
Mint a hogy ekkor meglepte hallgatóságát

AZ EXPEDICZIÓ ÁLLOMÁSA A MOLTKE-ÖBÖLÉN.

A MOLTKE-ÖBÖL.

VÉNUS-EXPEDICZIÓ AZ ATLANTI-OCZEÁN DÉL-GEORGIA SZIGETÉN.

De hogy az «eseményhez» visszatérjek: az idősebb bíráló, Bárány Gusztáv azzal a szakértelemmel, a mely tulajdona vala, mikor a tapsvihar, az éljenzés, a tetszésnyilatkozatok zaja lecsillapodott, kezdte mondani bírálatát. Megróta a szónokot, mindjárt a kezdetért, hogy az, eltérve a szabálytól — a helyett, hogy az elszavalandó darabot s annak íróját megnevezte volna, — úgy rontott a deklamáló állványhoz, mintha verekedni indult volna, s ököllel ütötte meg az asztalt, a mi nem esztetik. De azért szónoknak szerencsét kívánt, mint a

felséges birkózó és különösen félelmes boxirozó kölyök volt), felállt és átszellemült arcczal csak annyit tudott mondani: «Uraim! e szavalati előadást nekem meg kellene bírálnom, de ez, minden ízében oly sajátosság, oly eredeti, a közönségesen szokott deklamációktól annyira elütő volt, hogy ennek bírálatát különös studium tárgyává kellene tenni. Én elragadtatásban — daczára szabálytalanságának — egyebet nem tudok mondani, és azt olvasom le önök arcairól is, hogy ez az előadás fényesen sikerült előadás vala».

sajátságos genuszával, úgy lepte meg később nemzetét és a világot is.

A mint ekkor keresetlen volt szónoki előadása és vele mégis elragadta hallgatóságát, olyan vakmerőn csapongó volt költészete is, melylyel megbűvölte nemzetét, mint maga is dallá: «A természet vadvirága vagyok én».

EGY ATLANTI VÉNUS-EXPEDICZIÓ.

Lapunk ez évi 49. számában utaltunk már azokra a nehézségekre, melyekkel a tudomány

ARABI PASA, A MINT VÉDŐ ÜGYVÉDÉVEL, NAPIER MÁRKKAL AZ ITÉLŐ BIRÓSÁG ELÉ MEGY.

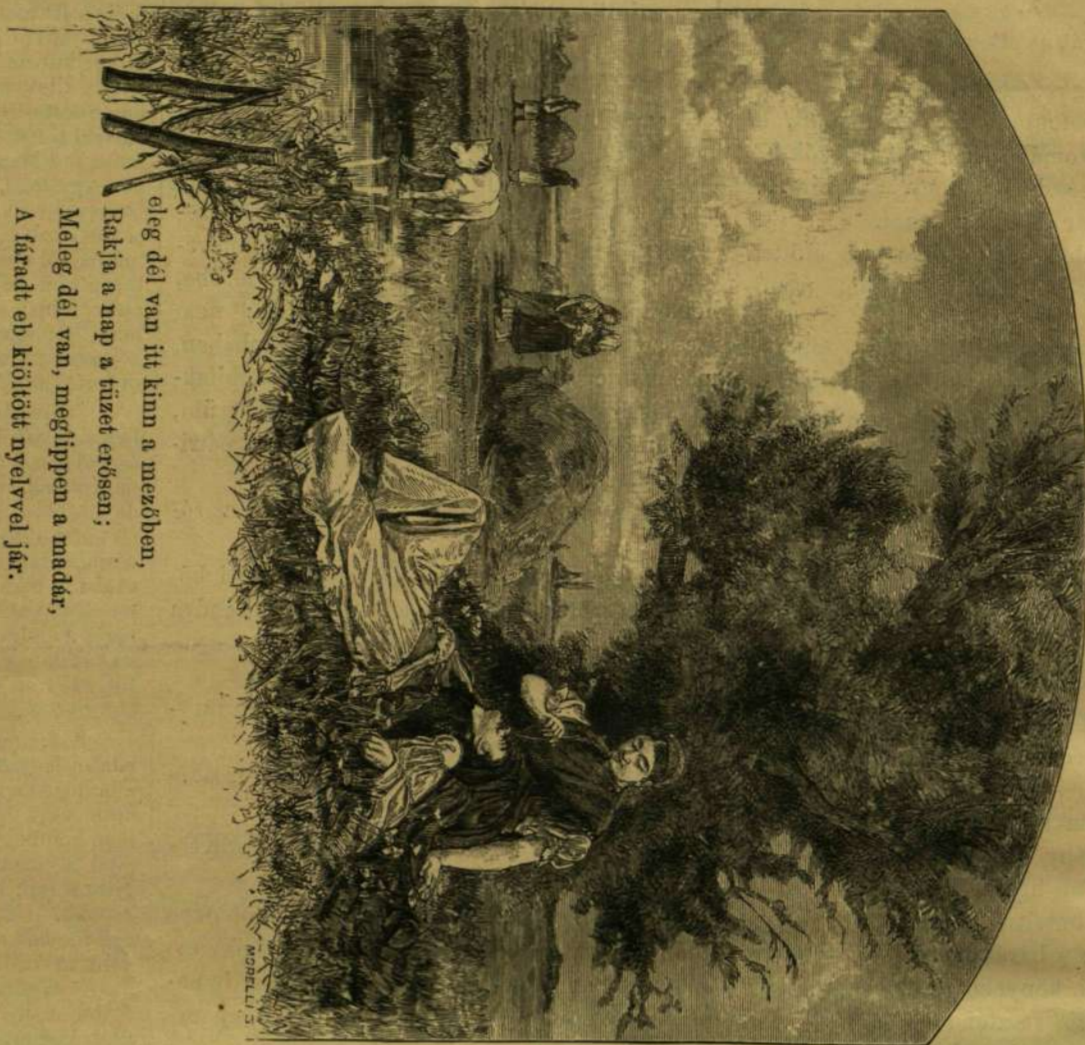

LOVAK AZ ITATÓNÁL.

Két lány gyűjtött ott a széna rendét,
Két síbédert hordja a petrenczét;
Hajj, de nem talál nagy kedvök benn,
Mert ilyenkor sülyos a petrencze.

Legjobb dolga van most a királynak,
Vagy ott annak a gulyás bojárának;
Király pihen aranyos karszéken,
Gulyás bojár kedvese ölében.

MELEG DÉL VAN...

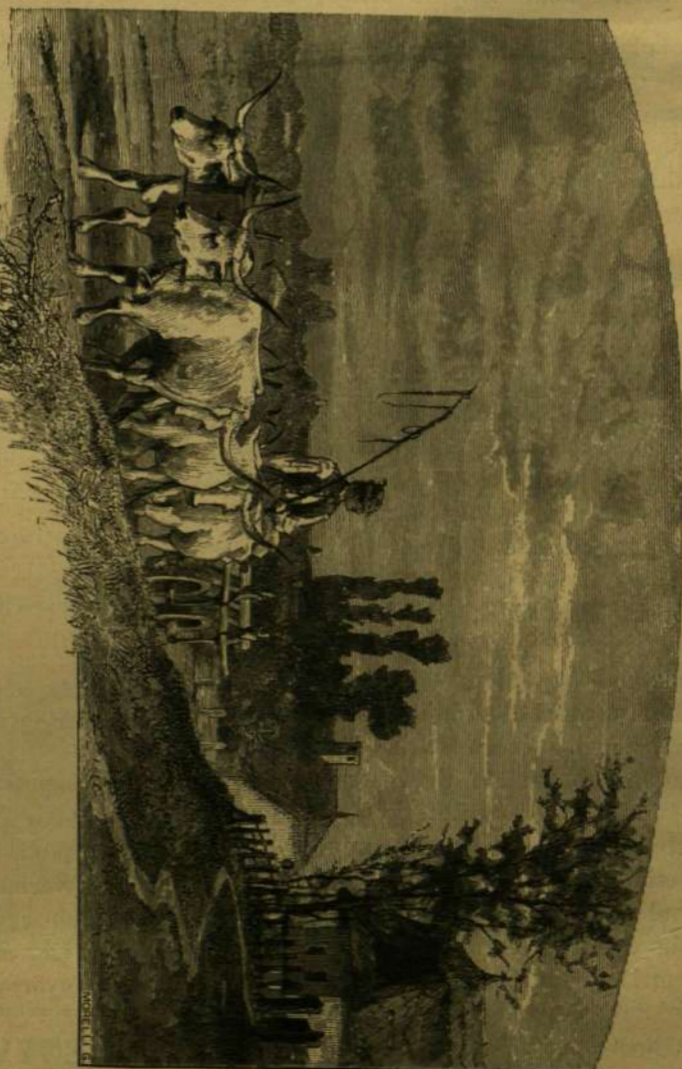
o leg dél van itt kinn a mezőben,
Rakja a nap a tüzet erősen;
Meleg dél van, megdippen a madár,
A fáradt eb kiöltött nyelvvel jár.

Hat cziemeses ökor sétál a szekérről,
Legelőt a hájszás, nagy csengétyűjével;
Ritka egy csengétyű, oly hangos a szava,
Haramygnak illeink bolni kis faluba.

Kiált a kis bérés: "Csakó Csakó, csakó!"
S a szekérből a nagy ostromt vesszi elő,
Két öles a nyele, három a kétéle,
Irgalmatlanul el kezd pattogni vele.

em til kevelyében a huszár a lovon,
Mint az a kis bérés a vendéglőn;
Behordta a szénát gazda padlására,
Üres szekerevel ballag a tanyára.

A KIS BÉRES.

ILLUSZTRÁCIÓK PETŐFI KÉP KÖLTŐMÉNYEHEZ.
A "Virágos kert" című új anthológiából.

UJ ÉVRE.

Az Esztendő megtette,
Mit minden őse tett;
Szilveszter éjfelére
Szépen kisznevedett.

Nem is nagyon siratják,
Lehet már mennie,
Hiszen maradt utána,
Ki jussát átvegye.

Ott az a fürge gyermek,
Már nem is csecsemő,
Karjában elringatja
Nagyapja: az Idő.

Öreg, van egy tanácsom,
Jól a fejedbe vedd,
Neveljed becsületre
Az ifju gyermeket.

De ne Szemiramissá,
Kit a hir vágya hajj,
S keresi, nem kerüli
A vért, a csatazajt.

Ne legyen Messzalina,
Se kolostori szűz,
S még ugy sem uri dáma,
Ki par force vadat fíz.

Se történet, se pletyka
Ne bántsa a nevét;
Legyen jó háziasszony,
Békés polgári év!

INCZÉDI LÁSZLÓ.

HABSURG-ÜNNEP.

Többféle a szempont és határidő, melyet a Habsburg-ház uralmának hatszázados fordulójára meghatározásánál figyelembe lehetne venni. Olyan ritka és egyszerű dolog, minő e ház története, nem hirtelenében támad, annak az országútján sok a nevezetesebb mérföldmutató, melyeknél az utókor elmélgését pihentetni megállapodhatik.

A legenda-költő vagy az egyház fia azt a napot tűzhetné ki erre, melyen Habsburgi Rudolf a gyóntató papot lovára vette és átvitte a folyamon; megállapítaná, hogy ettől kezdődik uralma, mert Isten ekkor határozta el, hogy fölemeli a legmagasabb polczra, a ki magát az ő szolgája előtt megalázza.

A történész az 1273-ki évet választaná, melyben ugyanaz a Rudolf német császárrá választatott, majdnem ugyanazon fönnbibi okoknál fogva, tudniillik szerénysege és igénytelenségére való tekintetéből.

Az akkori idő a dolyfős, önkénykedő egyes olygarkhák, kis királyok zsarnokoskodásának ideje volt. E miatt nem támadtak akkor egyes óriás hódító birodalmak, mert a hatalmas vár-és tartományurak nem szerették az igazi "imperatort", a ki címét betű szerint vette és csakugyan, valósággal, föltétlenül uralkodni tudott.

Az ilyen ember kényelmetlen volt nekik. Ez volt főoka, a miért nagy Mátyás királyunk dicőségének sem lett folytatása.

De az akkori német fejedelmek ez okoskodásukban mégis ép ugy csalódtak, mint a római konzisztorium azzal a pápával, a ki a választás után eldobta a mankót és ugyancsak hatalmasan, mennydörgös jupiteri tekintéllyel tudott uralkodni.

A történelem alig mutat föl olyan családot, mely olyannyira értette volna az uralkodás titkát, mint a Habsburgok.

A választó fejedelmek csalódása ezért nem is volt kellemetlen, mert a szerény és buzgón vallásos svájci gróf uralma nekik könnyen elviselhető, de mégis hatalmas, fényes volt, és egy oly uralkodási ciklust avatott föl, a mi a történelemben, terjedelméhez aránylag, tartamra nézve szinte páratlan.

Ha mostani birodalmuk, mint monarchia, a maga egészében akarta volna megünnepelni a jubileumot: akkor négy évvel előbb kellett volna azt azon napon tenni, mely fordulója volt a *marchfeldi* döntő csatának. Mert voltakép e győzelem vetette meg alapját annak a nagy történelmi fejleménynek, mely szerint e család trónja körül egy legkülönbözőbb származású nemzetekből alakult nagy külön birodalom fejlődött.

A három elem, mely e csatát vívta, ma együtt van e monarchiában, s ezek közül az osztrák-németek azok, a kik okot találtak arra, megünnepelni a hatszázados fordulót.

Csehek és magyarok itt vesztették el világhatalmi szerepük föltételeit. Ők voltak az a két veszekedő, a kik között egy harmadiknak lett oka örülni.

Az osztrák-németek tehát nem választották e napot, mert az a cseheket bánthatta, a magyarokat pedig némileg kitüntethette volna, mint a kiknek beavatkozása itt először mentette meg őket a cseh "Hohenwarth"-nak egy óriási kiadásától, — a nagy Ottokár cseh király szláv birodalomalkotási terveinek valószínűsítésétől.

Azóta e művelet kisebb-nagyobb arányban számtalanszor ismétlődött. És most, midőn a németek azt a napot ünneplik, melyről az ő uralkodóházuk osztrák tartományi uralma kezdődik, sajtóságtos ujjmutatása a gondviselésnek, hogy e műveletnek megint egy nagyobb, minden előbbinél nagyobb szabású és kihatású ismétlődése áll küszöbön.

Most megint ott állunk, hogy német és szláv készülnek egymással ugyane téren döntő harcra az uralom kérdése fölött. És most megint mi vagyunk közbül, s talán megint mi leszünk az a szemer suly, mely a két serpenyő egyikét fölbillenti.

És az már világos, hogy hat század tanulságai után is megint csak az előbbi — a német — serpenyőbe fogunk állani. A mivel tán mégis annak adjuk tanubizonyosságát, hogy őseink is a Marchfelden mégis csak a két vesztély közül szintén a kisebbet választották...

A KARINTHIAI FŐHERCEGEK.

Most, mikor a Habsburg-ház Bécsben a karintiai és karnioliai örökös tartományok birtokának hatszázados jubileumát üli, nem lesz érdektelen ama slovák hegyi lakók némely régi szokásairól megemlékezni, követve *Giambullari* leírását az ott egykor divó ünnepes szertartásokról, melyek akkor szoktak megtartatni, mikor a tartomány urát, kit ők főhercegnek neveztek, hűbér-urj jogába beiktatták.

E szertartás sokban neveltséges oldalának bizonyos leplezett komolyságot kölcsönöz a történelmi régiség és az a függetlenségre törekvő hajlam, melyet a népek még a papi és világi uralom fényszakában sem adtak fel egészen s nem engedtek át a kormány fejének, a nélkül, hogy legalább az uralkodás kezdetén, a hatalom képviselőjét egy nyilvános "Memento"-val jogai igazságos gyakorlására ünneppélyesen ne figyelmeztették volna.

Castell Santo Vitto mellett egy kies völgyben van egy terjedelmes nyílt hely, hol még most is lehet látni egy régi város kőmaradványait. E romok közelében volt s talán még most is feltalálható egy nagy rét közepén az a márványtábla, mely a tartomány urai beiktatására, mondjuk megkoronázására szolgált.

A szertartás a következő módon történt: Egy fiatal földész, kit családi hagyomány utján e tisztelet megilletett, mihelyt a fejedelmet és kíséretét a tágas rét határába jönni látta, azonnal felugrott a márványtábla vagy asztal közepére, melynek jobb oldala felől egy fekete üszőborjút, balról egy igen sovány csikót két parasztfiu tartott vezettek. Az asztalt körül állottak a nép vénei s az előkelőbb családok tagjai; hátul félkörbe sorakozva állott a néptömeg, mely az érkező fejedelem fogadására gyülekezett oda.

A főherceg kíséretét az ország bárói és főurai képezték, mind a legfényesebb díszöltönyben; köztük a görzsi gróf, ki a kíséret élén mint főpalota-őr 12 kisebb zászlós urtól környezve, a főhercegi zászlóval kezében vezette a menetet.

Ennyi pompás öltözet közt a legfeltűnőbb volt a főhercegé, ki csak egészen egyszerű földésznek volt öltözve: durva posztókabáttal, széles karimájú parasztkalappal fején, vastagbőrű bő cipővel lábain, hosszú bottal kezében. Ily rendben s lassu léptekkel közeledett a menet a márványtáblán álló földész fele, ki, mihelyt maga előtt látta a tartomány urát, e szavakat intezte a körülálló sokasághoz:

— "Ki ez, a ki oly nagy pompával jön körünkbe?" Mire a nép dörögte:

— "Ez a mi Urunk, az új fejedelem, ki a hatalom székét jött elfoglalni."

Ekkor a földész újból kérde a néptől:
— "De hát igaz bírāja lesz-e a tartomány-nak? Öltalmazni fogja-e azt s meg fogja-e védeni külső és belső ellenségtől? Szabad-e minden külfolyástól? S védőke lesz-e a szent hitnek?"

E kérdésekre a tömeg mind "igen"-nel felelvén s a fiatal ember a főherceg kíséretére vetvén szemét, ily kérdést intezett hozzájuk:
— "Nos tehát, milyen áron kívánja fejdelmetek megvenni tőlem ezt a széket?"

Erre a görzsi gróf felele:
— "Fog adni érte neked 60 darab pénzt, neked ajándékozza az üszőt és a csikót, s öltönye is tied lesz, te és családod mentek lesztek minden adótól és közteher viselésétől."

Ez után a földész gyöngéden megérintve a főherceg arcát, s meg egyszer emlékeztetve őt az igazság pártatlan kiszolgáltatására, oda hagyta a márvány táblát a kapott ajándékokkal s elietett a helyszínéről. Ez alatt a főherceg a paraszt helyére áll s kardját kihuzva, az asztal négy szeglete felé négy vágást intezett, hihetőleg annak jeléül, hogy komoly szándéka megvédeni a tartományt maga és népei számára. Erre a közellevő forrásból egy kalapban vizet hozott s áldomást ivott annak felfogadásául, hogy minden környező fény es pompa daczára mindig takarékos fog lenni s mersékelt életet fog élni.

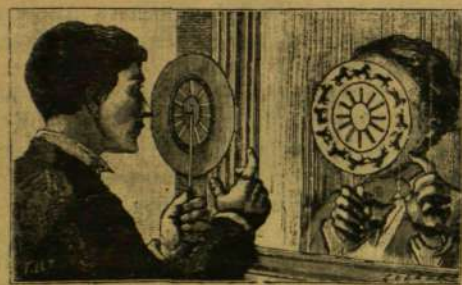
Aztán következett a misehallgatás, mire megbédelték s ebéd után ismét a helyszínre jöttek, hol a fejedelem igazságot mondott, s kegyet osztogatott a tartomány főurainak. Eddig az ünneppélyes szertartás.

BODOLA LAJOS.

LÁTÁSBELI KÁPRÁZATOK.

Többször volt már alkalmunk megemlékezni azon káprázatokról, melyek a látás köztelenül volta következtében előállanak, különösen pedig akkor, midőn a szemnek nincsen elegendő ideje valamely rá történt hatásnak a felfogására.

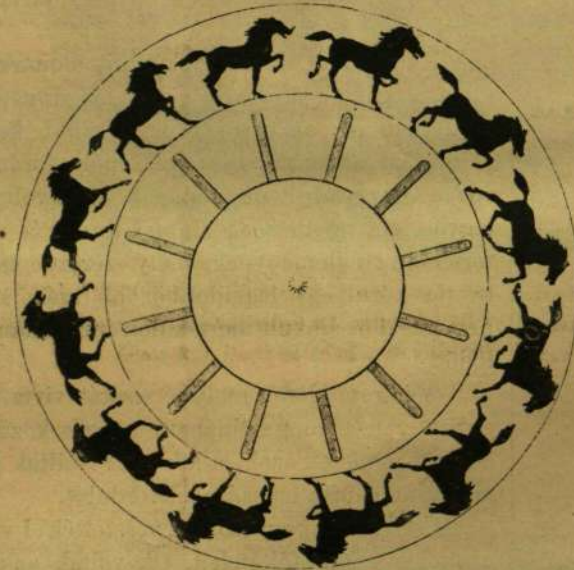
Ezen készülékek egy egyszerűsített alakját mutatjuk be ma az olvasónak, a mely egyszerűsített arra használatos, hogy az állatok mozgását, különösen pedig a lovak menetét lehessen rajta tanulmányozni.

A zootropikus korong.

Fölfelé szálló labda. (Zootropikus korongra való képek.)

Zootropikus korong mozgó ló-alakjai.

Mozgószókat mutató tükör.

az a kép tesz már rák hatást, a hol a labda magasabb helyzetbe jutott. A két kép egymásra esik szemünkbe, a hatás összemosódik, s mi azt véljük látni, hogy maga a labda változtatta meg helyzetét s mozgott.

A családás olykor akkora, hogy legnagyobb figyelem mellett is valóságos mozgást látunk.

ARABI PASA ÍTÉLETÉNEK KIHÍRDETÉSE.

A letűnt év egyik legnevezetesebb alakja kétségkívül Arabi pasa volt, kinek nevével hónapokon át mindenkor találkozunk a lapokban s ki az év első felében diadalmos tétőpontján állva, az év végén önkénytelen száműzetésbe ment, hogy örökre elhagyja hazáját, melynek pár hóval előbb büszkesége és főreménye volt.

Arabi az ottomán katonai kodex 92-ik s a büntető kodex 59-ik szakasza értelmében azzal vádoltatott, hogy felelőtlenül ellen lázadást idézett föl s azok parancsainak ellene szegült.

ták, a bírák pedig az ítélet meghozatala s annak a khedivére terjesztése végett visszavonultak. Délután 3 órakor ismét visszatértek s a törvényszék kihirdette a halálös ítéletet a lázadás bünténye miatt. Az ítélet felolvasása után azonnal nyilvánossá tették az alkirály határozatát, hogy a halálítéletet kegyelemből örökös száműzéssé változtatja, oly módon azonban, hogy e kegyelem elvesztési jelentőségét s Arabi azonnal halállal helyettesítendő, ha Egyiptom vagy valamely hozzátartozó területre lép.

Ez volt a tárgyalás lefolyása. A helyett, hogy a pör, mint várták, a modern keleti történeti eseményekre vonatkozólag magas körökben is érintő leleplezéseket nyújtott volna, a végtárgyalás is egyszerű formalitás volt, mely öt percig sem tartott. Hogy a tárgyalást mindamellett egész Európában, sőt valóban az egész művelt világban osztatlan figyelemmel kísérték — azt az előzmények s Arabi pasa kiváló szerepe Egyiptom legújabb történetében eléggé megmagyarázzák.

A LEGGAZDAGABB NEMZET.

A leggazdagabb nemzetnek eddig általában az angolokat tartották, az újabb adatok azonban már határozottan a yankeek mellett tanuszkodnak. E népből minden évről-évre oly sok csodálatos dolgot halunk, minden tekintetben diadalmisan versenyez s

módomban szaporodik. Egy híres angol tudós számítása szerint 1850 óta oly nagy arányban emelkedett az Egyesült-Államok nemzeti gazdagsága, hogy magán a gyarapodáson meg lehetne venni az egész német birodalom földjeivel, városaival, pénztázeiteivel, gyáraival, hajóival s általában összes befektetéseivel. A nagyon gyarapodása e csodás országban minden évben nagyobb mint Olasz- vagy Spanyolország összes nemzeti vagyona s e hatalmas köztársaságban minden felkelő nap 2 300 000 dollárral gazdagabbnak látja a lakókat.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Virágos kert. Ez a címze egy díszes kiállítású anthológiának, melyet Mehner Vilmos adott ki, és Szász Károly válogatta össze a magyar költészet legszebb virágait. Hatvanhárom költőtől, köztök Berzsenyi, Kölcsey, a két Kisfaludy, Virágh Benedek, Vörösmarty, Bajza, Czuczor, a régibbek, — Arany, Petőfi, Erdélyi, Garay, Sárosi, Mentovich, Riskó, Pap Endre, — továbbá Gyulai, Lévy, Vajda, Szász, Tóth Kálmán, Szemere Miklós, Tolnay, Dalmady, Szabados, Dömötör, Szász Béla, a két Ábrányi, gr. Zichy Géza, Beöthy stb., szóval a költészeti irodalom lehetőleg teljesen van itt bemutatva.

Szeged népe, népköltési gyűjtemény, Kálmány Lajostól. Második kötet: Temesköz népköltése.

E gyűjteményre már első kötete megjelenésekor, mely magának Szeged városának s népének a népköltészet tartalmazta, felhívtuk volt olvasóink figyelmét, mint érdemes s becses munkára.

Torda-Aranyosmege története. Torda-Aranyosmege közönsége, legutóbb tartott bizottsági közgyűlésén elhatározta, hogy a mege monografiáját, Torda és Felvincz városokéival együtt meg fogja íratni.

Vámbéry legújabb műve a finneknél. A finnek közt is érdekfűzőnek Vámbéry Ármán nagy munkája, A magyarok eredete iránt.

Az új magyar Athenás-ból, mely újjabbkori magyar protészans egyházi írók életirajzát közli, s melyet Kálmán Farkas, Bierbrunner Gusztáv s mások közreműködésével Sz. Kiss Károly gyűjt össze, megjelent a 3-ik füzet, Fekete Jánostól Irinyi József terjedő életrajzokkal.

Derék férfiak, életrajzi elbeszélések a serdülettebb ifjúság és a nép számára, szerkesztette Mayer Miksa, az ismert tanügyi író, kitől íly életrajzi elbeszélések, még pedig sikerültek, már tavaly is jelentek meg.

Magyarország függetlenségi harca 1848-49-ben. Gélich Rikárd honvéd tábornok e nagy hadtörténelmi munkájából megjelent az első füzet, s havonként két-két füzetben fog megjelenni Aigner Lajos kiadásában.

Folyóiratok. A keresztény magyet, s az unitárius-ok kolozsvári közlönyének november-decemberi füzetében Brassai Sámuel jeles tudósunk írt egy nagy közleményt Corder Eustache után.

Uj zeneművek. A Táborosy és Parsch kiadásában Pannonia induló című zónoradarab jelent meg, Thonet Ágostontól. Ára 60 kr.

Torda-Aranyosmege története. Torda-Aranyosmege közönsége, legutóbb tartott bizottsági közgyűlésén elhatározta, hogy a mege monografiáját, Torda és Felvincz városokéival együtt meg fogja íratni.

Vámbéry legújabb műve a finneknél. A finnek közt is érdekfűzőnek Vámbéry Ármán nagy munkája, A magyarok eredete iránt.

Az új magyar Athenás-ból, mely újjabbkori magyar protészans egyházi írók életirajzát közli, s melyet Kálmán Farkas, Bierbrunner Gusztáv s mások közreműködésével Sz. Kiss Károly gyűjt össze, megjelent a 3-ik füzet, Fekete Jánostól Irinyi József terjedő életrajzokkal.

Derék férfiak, életrajzi elbeszélések a serdülettebb ifjúság és a nép számára, szerkesztette Mayer Miksa, az ismert tanügyi író, kitől íly életrajzi elbeszélések, még pedig sikerültek, már tavaly is jelentek meg.

Az új magyar Athenás-ból, mely újjabbkori magyar protészans egyházi írók életirajzát közli, s melyet Kálmán Farkas, Bierbrunner Gusztáv s mások közreműködésével Sz. Kiss Károly gyűjt össze, megjelent a 3-ik füzet, Fekete Jánostól Irinyi József terjedő életrajzokkal.

Derék férfiak, életrajzi elbeszélések a serdülettebb ifjúság és a nép számára, szerkesztette Mayer Miksa, az ismert tanügyi író, kitől íly életrajzi elbeszélések, még pedig sikerültek, már tavaly is jelentek meg.

Az új magyar Athenás-ból, mely újjabbkori magyar protészans egyházi írók életirajzát közli, s melyet Kálmán Farkas, Bierbrunner Gusztáv s mások közreműködésével Sz. Kiss Károly gyűjt össze, megjelent a 3-ik füzet, Fekete Jánostól Irinyi József terjedő életrajzokkal.

Amzel, a pénzkirály. Utyeszenich Fráter György, vagy mindent a hazáért. Hasendlever Péter, kit a balsors üldöz, de megmór tör. Haraszty Ágoston, vagy segítség magadon és Isten is megsegít.

Röpiratok egy képviselőtől. Simonyi Iván képviselőtől két röpirat jelent meg Pozsonyban Drottleff Rezsőtől. Egyik: Mentisik meg a magyar földbirtokot, országgyűlési beszéd, melyet a múlt évben, a választási vita alatt mondott Simonyi.

Összevissza című beszély és rajzgyűjteményre hirdet előfizetést Rózsás Antal régebbi író Aradról.

A Révai-testvérek egy kis füzetet bocsátottak közre, melyben az általuk kiadott könyvek jegyzéke és ára van.

Folyóiratok. A keresztény magyet, s az unitárius-ok kolozsvári közlönyének november-decemberi füzetében Brassai Sámuel jeles tudósunk írt egy nagy közleményt Corder Eustache után.

Uj zeneművek. A Táborosy és Parsch kiadásában Pannonia induló című zónoradarab jelent meg, Thonet Ágostontól.

Torda-Aranyosmege története. Torda-Aranyosmege közönsége, legutóbb tartott bizottsági közgyűlésén elhatározta, hogy a mege monografiáját, Torda és Felvincz városokéival együtt meg fogja íratni.

Vámbéry legújabb műve a finneknél. A finnek közt is érdekfűzőnek Vámbéry Ármán nagy munkája, A magyarok eredete iránt.

Az új magyar Athenás-ból, mely újjabbkori magyar protészans egyházi írók életirajzát közli, s melyet Kálmán Farkas, Bierbrunner Gusztáv s mások közreműködésével Sz. Kiss Károly gyűjt össze, megjelent a 3-ik füzet, Fekete Jánostól Irinyi József terjedő életrajzokkal.

Derék férfiak, életrajzi elbeszélések a serdülettebb ifjúság és a nép számára, szerkesztette Mayer Miksa, az ismert tanügyi író, kitől íly életrajzi elbeszélések, még pedig sikerültek, már tavaly is jelentek meg.

Az új magyar Athenás-ból, mely újjabbkori magyar protészans egyházi írók életirajzát közli, s melyet Kálmán Farkas, Bierbrunner Gusztáv s mások közreműködésével Sz. Kiss Károly gyűjt össze, megjelent a 3-ik füzet, Fekete Jánostól Irinyi József terjedő életrajzokkal.

fordul, hogy mondja meg neki, ki rabolta el tőle férje szerelmét. A csillagás képtelen beszél, s meg akarja érteni vele, hogy a gyűlölt nő senki más, mint leánya. Heródiás sötétben megtagadja, mintha neki leánya volna. A király is felbőszül János ellen, mikor megtudja, hogy Salome a prófétát szereti. Most már ő is vádolja, hogy igaztja a népet Róma ellen. Vitellius tehát halálra ítéli Jánost. Salome kegyelemért esedezik, egyenesen a királynéhoz fordul. Ez küzd magával, de már minden késő. A bakó jelenti, hogy Jánosnak fejét vették. Salome tört ránt, a királynéra rohan, ki e pilanlatban felkiált: »Ne bánts anyádat!« Salome hátra tántorodik és saját szívébe mártja a tört. E szöveg vázlatos, de van elég drámai összeütközés, és alkalmas, hogy az új operák elkerülhetetlen látványosságait és nagy csoportozatait is a színpadra hozza és külső hatással támogassa a mű belső értékét.

A zene sok részében keleties, más részében a tömeges hangfestésre erős, zajos motívumokat használ. Dallamokban nem gazdag, hanem mindig a hangtömegek tolnak elő, mint Wagneré. Általában az újabb francia operák meglátszik Wagner hatása, habár magát Wagner nem szenvedhetik Franciaországban. Az énekek és a zenekar mindig nagyon igénybe vannak véve. Az ily stílus operákhoz többször hallás szükséges, s a közönség eleinte tartózkodón is viselte magát. De első hallásra is megkapó részek tárultak föl. Pathosz és mesteri hangszínezés kísér mindenütt az operát. Mindjárt az első férfi-kelet, a második felvonás csatadala; Fánuel lakásán a királyné és Fánuel kettőse, János elítélte, a prófétá börtöné, a Saloméval énekel szerelmi kettős, s még több részlet, nemcsak művészelvű alkotott helyek, hanem mely hatásnak és föllelegítő.

Az előadás egyike a legjobboknak, sőt azzal a szokatlansággal is bír, hogy minden szereplő magyarul énekel. Odry (Heródiás), Gassi (János), Ney (Fánuel), Zsitray a prókronul kisebb szerepben erőteljesen és sok hévvel énekeltek. Bartalucci kissasszony (Heródiás) szép énekén kívül drámai előadásaért is méltán megtapsolták. Beermann k. a. (Salome) szintén kapott tapsot és bokrétát. A zenekar kitünően működött, úgy az énekek is. A tánczkar pedig a látványos csoportozatokat emelte. A kiállítás díszletei, jelmezei fényesek. Az új opera a télen bizonyosan sok teli házat hódít, mert szép részletei minden előadásnál jobban és jobban ki fognak emelkedni a polyfonikus tömegek közül.

Az első előadás jelen volt a trónörökös pár is az udvari páholyban. Az első rész közepén érkeztek, s nagy figyelemmel hallgatták végig az egész előadást.

A nemzeti színház igazgatósága Hájós Zsigmond tenoristával már megkötötte a szerződést.

Képkiallítás Debreczenben. A vidéki műtárlatok rendezői a székesfehérvári képkiallítással Debreczenbe mentek, hol a megnyitás e hó 23-án volt, de kiállítás nélkül, mert a festmények a vasúton rekedtek Püspök-Ladányánál, s míg a megfeneklés helyét kinyomozták, két nap mult el, s a kiállítást a megnyitás után harmadnapra lehetett csak látni. Simonffy polgármester tartott beszédet; a rendező bizottság nevében pedig Margittay Tihamér. A tárlatot azóta számosan látogatják. Debreczenben Nagy-Várados lesz kiállítás.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Kárpát-egylet választmányának Késmárkon tartott legutóbbi ülése elhatározta, hogy az egyesület az erdélyi részekre is kiterjeszti működését, a mi főleg magyar szempontból bir jelentőséggel, mert a Királyhágontól eddig a szebeni szász egyesület törődött csak. mint testület, a hegyesek tudományos felügyeletével. Gr. Eszterházy Kálmán kolozsmegyei főispán megígérte a támogatást valamint azt is, hogy e külön erdélyi osztály alakítására megteszi az intézkedéseket. — A kárpáti múzeumra rendezett sorsjáték és gyűjtés eredménye 12,000 ft.

A múzeumi épület tervének elkészítésére Müller, Schickedanz és Majunke építészek fogtak felhívni, valamint egyúttal arra is, hogy az építés költségeit olyként határozzák meg, hogy esetleg rájuk nézve is kötelező legyen az épület felállítása. A tervet a magyar mérnök-és építész-egylet vizsgálja meg. Nehai Okolicsányi-Zsedényi Kálmán végrendeletileg 1000 forintot hagyományozott múzeumi célokra. A választmány ugyanilyen célokra az 1882-ik évre 500 forintnyi összeget szavazott meg az egyesületi pénztárból. Husz Dávid jelenté, hogy a Petőfi-szobor bizottságától 3 korszort kapott a múzeumban leendő elhelyezés végett. Szintén Husz indítványozta, hogy a múzeum már most Poprádra helyezessék át; e célra a Husz-park turista házában levő nagy termet díjtalanul ajánlta föl az egyletnek. A választmány örömmel fogadta az ajánlatot. — Az agyteleki barlangban 17 új hidat építettek, 110 lámpát alk-

maztak a barlang dinamit-robbantások által teljesen járhatóvá tettétek; a második kijárat is nem-sokára el fog készülni. A »Keleti Kárpátok« című osztály a »Vihorlát«-on menedékhatást szándékozik építeni; e célra 200 forintnyi összeg engedélyeztetett.

MI UJSÁG?

Mai számunkkal vesszük olvasóink a VASÁRNAPI UJSÁG 1882. évi folyamának tartalomjegyzékét. — Melléklapunk a VILÁGKRÓNIKA tartalomjegyzéke január elején fog szét-küldetni.

Mai számunk utolsó lévén ez évben, azon t. olvasókat, kiknek előfizetése decemberben lejár, az előfizetés mielőbbi megújítására kérjük föl, nehogy a lap küldésében fennakadás és zavar álljon be.

A trónörökös pár Huszár műtermében. Rudolf főherceg és Stefánia főhercegnő, kik a karácsonyi ünnepeket a budai királyi lakban töltötték, az ünnep első napján látogatást tettek Huszár Adolf szobrásznak újonnan épült műtermében. A déli órában, minden kíséret nélkül érkeztek a Bajza-utczába. Élénk érdeklődés közt s mindenről részletesen tudakozódva, legelőbb a mintázó szobát, ezután a kisebb dolgozó termet szemléltek meg, mely utóbbiban az Ámorral játszó Vénus most elkészült szobra hosszabb ideig lebilincselte a látogatók figyelmét. Meglepte őket, midőn a nagy terembe léptek s itt meglátták a tér majdnem fele részét elfoglaló előkészületi munkálatokat a Deák-émlékszobához. Jobbról és balról a monumentum allegóriái alakjai, az igazság és népek testvérülésé, már készen vannak. A trónörökös egyes részletekre nézve bíráló észrevételeket tett minden oldalról megtekintette az óriási alakokat. Rendkívül érdekes a Deák ülőszobának vas- és fadarabokból összeállított, még nem teljesen kész váza, melyet a művész most illeszt egybe, hogy azután a már kész kis minta után hozzáfogjon a Deák-szoboralk tervezett nagyságban készítéséhez. A trónörökös megmagyaráztatta magának az egész emlékszobor mintáját, megtekintette az alkalmazandó kőanyagot s kiváltképen a népek testvérülését ábrázoló allegóriáról nyilatkozott nagy elismeréssel. Újból visszatért a mintázó szobába, hosszabb ideig szemléltek a kisebb munkákat, a mellőszobákat, melyek közül különösen Izsó elhunyt szobrász pompásan sikerült feje és Pulskay-nak a megszólalásig hű szobra tüntek fel, — továbbá a számos szobrocskát és szentképet, melyek mintázása évek előtt a művész csaknem kizárólagos keresetforrását képezte. A trónörökös pár csaknem egy órai tartózkodás után bucsút vett. A trónörökös Huszárnak kezét nyújtott s megjegyezte, hogy a műterem meglátogatása nagy élvezetet nyújtott neki, és hogy idő-ről-időre személyesen fog meggyőződni a Deák-szobor haladásáról. A művész vendégeit elkísérte a fogatig, mely a trónörökös párt onnan a Koburg-palotába bédéhez vitte.

Gambetta állapotáról nyugtalanító hírek érkeztek a legutóbbi napokban Párisból. Gambetta véletlen lövés által megsebesítette bal karját. Ehhez bélyugulás is járult, most pedig vérkelekések támadtak. E hó 28-án állapota sok aggodalomra adott okot, s Párisban már halálhírre is elterjedt. Másnap azonban könnyebbülés állt be.

A szabadság szobra ügyében a főváros közgyűlése által alakított bizottság e hó 28-án tartotta első ülését Gerlóczy alpolgármester elnöklete alatt, ki előadván Budapest e hazafias határozatának előzményeit, fölemlítette, hogy a bizottság tagjainak nagyobb része is részt vett a dicős harcban, mely megszerzte minden nép meleg rokonszenvét. Több törvényhatóság is folkarolta már az eszmét. Ezután elhatározták, hogy a bizottság két részre oszlik; egyik a gyűjtést vezeti, a másik pedig a szobor helyét választja ki s a művészi kérdésekkel foglalkozik. Polonyi Géza indítványára elhatározatott, hogy a budai honvédelemk bizottság az elnök és két tag által képviseltesse magát a bizottságban, valamint kimondottat az is, hogy az albizottságok hívjanak meg a magok kelébe művészeket, hírlapírókat, művészetpártolókat is a működés minél nagyobb sikeréérté érdekében. Felkői Miklós közlé, hogy ő már érintkezett a budai honvédszobor-bizottsággal s az — reméli — hajlandó lesz átengedni a kezelése

alatt levő 10—12.000 forintot. Az ülés azt az óhaját fejezte ki, hogy a nyilvánosság közgei a szobor ügyét minél nagyobb támogatásban részesítsék.

Arany-ünnepélyek Párisban. Elhunyt koszosrus költőnk emlékére két ünnepélyt tartottak a legutóbbi napokban Párisban. Egyiket a magyar egylet rendezte, a másikat pedig a nemzetközi irodalmi társulat (Société littéraire internationale), melynek Arany tiszteleti tagja volt.

A magyar egylet ünnepélye e hó 21-én folyt le, s a tevékeny Bertha Sándor nyitotta meg szép beszéddel, kiemelve, hogy az egylet mindig kegyelettel áldozik a jelesek emlékének, s megemlékezvén arról is, hogy mikor még ez egyesület nem létezett, Szalay László emlékére a magyarok a Notre Dame templomban tartottak isteni tisztelőket, és a győri püspök a templom előtt intézett hazafias szavakat az egybegyűlt magyarsághoz. Bertha szavai után Halasi Aladár olvasott föl emlékbeszédet Aranyról, majd Mandel k. a. elszavalt a »Tetemre hívást«, később pedig a »Családi kört«. Bertha még mint zeneköltőt is bemutatva Arany Jánost, eljátszván zongorán a Budapestről magával hozott s Bartalus szívességéből neki e célra átengedett »Zách Klára áriáját«, mely a nélkül, hogy nagy igényekkel lépne föl, a maga egyszerűségében megható. Mintha egy XVII. századbeli hegédus bánatos dalát hallanók.

A nemzetközi irodalmi társulat estélyt rendezett e hó 23-án, czigány zenével, Magyó éttermében. A nemzetközi irodalmi társulatnak negyvenhat tagja volt jelen, köztök Ulbach elnök, Torress északamerikai követ, Belot Adolf, Proth Mario, stb., a magyarok közül Turr tábornok, Munkácsy Mihály, Bruck Lajos, Huszár Imre és még többen. Ott volt Saisy Amadé, a »Gazette de Hongrie« Párisban időző szerkesztője s. Az ünnepély azóta kezdődött, Putnoky Laci négyes társulata eljátszotta a Mersciai és Rákóczi, s aztán pohárköszöntések alakjában emelték ki az összejövetel jelentőségét. Torress volt az első, ki szerencsét kívánt a társaságnak a legyelethez, melylyel a nagy költők emléket szökta megünnepelni. Ulbach, a társaság elnöke, ki Jókaitól is fordított regényt, emelt poharat ezután, s igen választékos beszédében szölte: Az összejövetelt fejtegetvén, a mai lakomat ürügynek mondta, hogy a halhatatlanságról beszélhessünk, s Arany János irodalmi működésének méltatását egy későbbi hivatottabb szónokra bízván, két eseményt mondott el Arany közmondásos szerénységének jellemzésére, mely tulajdonság, mint mondá, a francia nagy költőknél teljesen szokatlan. Az egyik a szent-Iszván rendjel ismeretes története, a másik pedig Arany munkásságára vonatkozott, mely mindaddig, míg csak egészsége és zemeinek ereje engedte, fáradhatlan volt az akadémiai titkári teendő teljesítésében. E munkásság Ulbach szerint szintén ismeretlen a francia akadémikusoknál. Majd megemlékezett Magyarországról és Budapestről, hol őt, Ulbachot, tavaly oly szívesen fogadták; végül éltette a magyar nemzetet, aztán Turr tábornokot, Munkácsyt, és Jókait. Szünni nem akaró taps követte a szép szövedet, aztán Turr tábornok mondott köszönetet, kifejezést adva Magyarország rokonszenvének a francia nemzet iránt. Legérdekesebb volt Saisy beszéde, ki Aranyt tolmácsolta, s kinek a »Revue Hongroise«-ban tavaly több költeményét is lefordította. Most is több költeményét olvasta föl francia nyelven, prózai fordításban ugyan, de az eredeti szépségeit felütnőtöt. Ezek voltak: »Czakó sirján«, a »Rab gölya«, »Rachel sirmal« és a »Tetemre hívás«. Perczekig tartó taps követte Saisy szavátát. Ezután Munkácsy Mihály mondott a magyar nemzet nevében köszönetet e megtisztelő ünnepélyért, s erre a felköszöntések hosszú sora következett, többek közt Chassin hírlapíró Petőfi emlékére. Ulbach még az elhunyt Szarvady Frigyesről is megemlékezett, ki lehetővé tette neki, hogy Jókai néhány művét átültesse a francia irodalomba. — A pohárköszöntés és zene tovább folyt, s az összejövetelnek csak a késő idő vetett véget.

Régi műemlékek fentartására, régészeti kutatásokra a műemlékek országos bizottsága ismét többféle intézkedést tett. A hunyadmegyei várhelyi ásátásokra 500 ft segélyt határozott, az okolicsnai csucsives templom megújítására 968 ftot; jóváhagyta a Storno Ferenc által készített tervet. Több törvényhatóság is folkarolta már az eszmét. Ezután elhatározták, hogy a bizottság két részre oszlik; egyik a gyűjtést vezeti, a másik pedig a szobor helyét választja ki s a művészi kérdésekkel foglalkozik. Polonyi Géza indítványára elhatározatott, hogy a budai honvédelemk bizottság az elnök és két tag által képviseltesse magát a bizottságban, valamint kimondottat az is, hogy az albizottságok hívjanak meg a magok kelébe művészeket, hírlapírókat, művészetpártolókat is a működés minél nagyobb sikeréérté érdekében. Felkői Miklós közlé, hogy ő már érintkezett a budai honvédszobor-bizottsággal s az — reméli — hajlandó lesz átengedni a kezelése

A »Jogtudományi Közöny« december 29-iki (52-ik) száma következő tartalommal jelent meg: Biró gyakorlatunk és a szabad bizonyítás. Dr. Nagy Dezso budapesti ügyvédtől. — Az általános magyar magánjogi törvénykönyv felett tanácsok szakkbizottságtól. Dr. Vecsey Tamás budapesti egyetemi tanártól. — A ravasz fondorlat fogalommeghatározásához. Abszolon Ferenc kassai törvényészeki aljegyzőtől. — Törvénykezési Szemle: A végrehajtási törvény 117. és 187. §-aihoz. Dr. H. I. és Teleszky István országgyűlési képviselőtől. — A pénzbüntetés átváltoztatása. Dr. Wlassics Gyula budapesti ügyvédtől. — A »quota litisz«. Ivoics Péter temesvári ügyvédtől. — Külföldiek.

MELLÉKLET: Curiai határozatok. — Törvényjavaslat az uszoráról és közös hitelügyletekről. — Az esküdzék kérdése a budapesti ügyvédi kamara szakkbizottságában. — Kivonat a Budapesti Közönyből.

Hunfalvy Pál kitüntetése. A hivatalos lap e hó 28-iki száma közölte, hogy ő felsége Hunfalvy Pálnak, a magyar tudományos akadémia rendes tagja és könyvtárnokának, a tudomány, közoktatás és a közügyek terén szerzett érdemei elismeréséül, a királyi tanácsosi címet adományozta.

Album-átnyújtás. A mérnök- és építész-egylet e hó 23-án este folyt le az ünnepély, melyen

a társulat négy éven keresztül buzgón működött titkárnak, Schwarczel Sándornak átnyújtották az emlékalbumot. A választmány üléssel kezdődött az ünnepély, melyen Hollán Ernő altábornagy, mint elnök, szép beszéd kíséretében adta át az albumot Schwarczelnek, ki meghatóttan mondott köszönetet. A szép emlékmű, mely Czigler építész terve szerint készült, előlapján az egylet jelvényeit, S. S. monogramot s az »1878—1882.« évszámokat mutatja oxydált domborművekben. Az első lap az üdvözlő iratot tartalmazza, aztán huszonhat lapon 294 arczkép következik.

Az ó-budai amfiteatrums fentartása. Gróf Khuen Antal a műemlékek országos bizottságának építésze elkészítette az ó-budai amfiteatrums fentartására vonatkozó tervet. E szerint az amfiteatrums mindenek előtt magas és 2—3 méter széles körtöltéssel vétetik körül, melyre több ut vezet fel. E töltésről az egész amfiteatrums könnyen áttekinthető. A töltés oldalát begyepesítik, a felső részt pedig fasorral beültetik. Az amfiteatrums falai kijavítatnak, de minden részükben a jelenlegi alakjukban hagyatnak. Tervezik az egész amfiteatrums betetőzését, hogy se szél, se eső vagy hó a falaknak ne árthatson. Mindezen munkálatokra — melyeket tavasszal fognak megkezdene — egyelőre 5000 ft van megállapítva. A munkálatok befejezése után az amfiteatrums további gondozása a főváros illeti.

A fővárosi építkezések. A lefolyt évben Budapestben az építkezési tevékenység igen nagy volt. Összesen 187 palota, bér és magánház és nyaraló fejeztetett be. Ezek közt van a »Foncière« négyemeletes palotája, 19 három emeletes, 15 két emeletes, 12 emeletes és 119 földszintes épület.

A sugárút kitépése a befejezéshez közeledik. Mindössze még csak tizenenny az új házat kell emelni, hogy az egész roppant vonal mind a két sora teljesen beépüljön. Most tizenegyelc építkezés van megkezdve, melyekkel a nyárig elkészülnek. Ezek közül tiz palota háromemeletes lesz, a többi két- vagy egyemeletes és díszes nyári lak.

A Vetter Antal síremlékére felajánlott adományokat kezelő bizottság mielőbb intézkedni óhajt; hogy tehát a rendelkezésére jutandó összegről biztos tájékozást szerezhesse, bizalmas kérésrel fordult a kegyeletes terv valóstítására közreműködött társágokhoz és testületekhez, hogy az általuk rendezett gyűjtést berekesztvén, a begyűlt összegeket legkésőbb 1883-ik évi január hó 10-ik napjáig beküldeni szíveskedjenek.

Villamos világítás Szegeden. A Ganz-czég által Szegeden a Gizella-téren és a Boldogasszony-sugárúton felállított villamos lámpák január 2-án kezdődik a próbavilágítás, melyre Szeged város tanácsa 32 nagyobb város hatósági képviselőit is meghívja.

A legutóbbi üstökösőről a washingtoni observatorium igazgatója Prisley tanár pontos észleletek alapján érdekes számításokat közöl. Ezek eredménye az, hogy az üstökös körutja 730 esztendőre terjed. Prisley egyúttal kimutatja annak a lehetetlenségét, hogy ez az üstökös összeütközhessek a nappal.

Állatok a színpadon. A berlini rendőrség egy rendkívül okos tilalmat bocsátott ki, mely különösen a színházakra nézve fölőtte fontos: eltiltá azt, hogy vadállatok színházban vagy cirksushban — Berlin területén — előadásokban alkalmazzanak.

A »Jogtudományi Közöny« december 29-iki (52-ik) száma következő tartalommal jelent meg: Biró gyakorlatunk és a szabad bizonyítás. Dr. Nagy Dezso budapesti ügyvédtől. — Az általános magyar magánjogi törvénykönyv felett tanácsok szakkbizottságtól. Dr. Vecsey Tamás budapesti egyetemi tanártól. — A ravasz fondorlat fogalommeghatározásához. Abszolon Ferenc kassai törvényészeki aljegyzőtől. — Törvénykezési Szemle: A végrehajtási törvény 117. és 187. §-aihoz. Dr. H. I. és Teleszky István országgyűlési képviselőtől. — A pénzbüntetés átváltoztatása. Dr. Wlassics Gyula budapesti ügyvédtől. — A »quota litisz«. Ivoics Péter temesvári ügyvédtől. — Külföldiek.

Előfizetési fölhívás

a »Vasárnapi Ujság« és Politikai Ujdonságok 1883-ik évfolyamára.

A »Vasárnapi Ujság« a jövő évvel immár harminczadik évfolyamába lép. Egyike tehát a legregibb lapoknak, tekintélyes multtal, melyre joggal hivatkozhatik. E három évtized alatt mindig hí maradt

A diplomaták pipázása. A csibukcsik menete. (Mutatványkép a »Világkrónika«-ból.)

szerecsés kézzel megválasztott első irányához: tükre lenni a közéletnek, igaz tolmácsa a hazafias érzéseknek, képe a nemzeti előhaladásnak. E hosszú idő alatt még szerkesztője személyében is csak egyszer szenvedett változást, ezelőtt 15 évvel. A miben változott, az az élnébb társadalmi élet, a finomultabb izlés és a közönség fokozottabb igényei által követelt átalakulás vala. Elég összehasonlítani a mai számokat az első évfolyamok számaival s mindenki meggyőződhetik, hogy a lap terjedelme most legalább is háromszorosa annak, a mi kezdetben volt, képei nagyobb száma, művészeisebb kivitele s általában a lap egész kiállítás folytonos emelkedésről tanuszkodik s a külföld hasonló vállalaival is kiállja az összehasonlítás.

A VASÁRNAPI UJSÁG folyvást a legérdeke-sebb tárgyra, eseményekre és személyekre irányozza a közfigyelmet. E szempontból a hazai és külföldi nevezetesebb emberek arczképeit élet- s jellemrajzokkal kíséri; költeményeiben és elbeszéléseiben a szépirodalmi bees mellett az erkölcsi tartalmat és nemzeti irányt is keresi; képeiben, képmagyarázataiban, történelmi, népismeri, természetudományi, társadalmi, s a tudomány népszerűsítésére, vívmányainak nagy körben elterjesztésére szánt cikkeiben állandóan igyekszik megtartani az egyszerű természetesség és józanság, való hűség és erkölcsi megbízhatóság ana fokát, mely e lapot állandó családi lappá, valódi házi barátá tette oly sok magyar tüzel köreiben. A vidám hang, tréfa és elevenség nincs területéről kizárva, de a sikamlós kétértelműségekkel való kedveskedést másoknak engedi. Tárcazzikkéi s apróbb tárcazserű közleményei, valamint a heti események közlésére szánt (irodalmi, egyházi és iskolai, színházi és művészeti, hír- és vegyes) rovatai is ugyanezen szempont szerint vannak összeállítva, s ezekből minden fontosabb mozzanatról biztos és más magyarázatra nem szoruló értesülést vehetnek olvasói.

A »Vasárnapi Ujság« társlapja, a POLITIKAI UJDONSÁGOK, teljesen független politikai hírlap, melynek irányát nem befolyásolják sem pártok, sem érdekszövevények, sem egysékes személyes érdekek, melyet a pártatlan igazság és meggyőződés kimondásában nem gátolnak semminemű lekötelezettségek és magán tekintetek; melyet, mint az események ismeretének hű- és részrehajlatlan kuforrását s a pártszenevély túlzásai által annyiszor megzavart közvélemény ultiagazítókat, valódi szükségnek ismert el a közönségnek évről évre folyvást növekedő részvétet. Hivatását a szerkesztésé legjobban meggyőződésének sugallata szerint, s kiváló írók közreműködésével igyekszik teljesíteni. E politikai közöny a hét eseményeit kellő magyarázattal ellátott gondos, hű összeállításban tárja az olvasó elé, s a közönség egyúttal találja benne mindazt, a mi a napilapokban elszórtan jelen meg, úgy hogy e lap, kivált vidéken, hol a hiányos postájára s napi értesülést

különben is megnehezíti, a napilapokat is lehetőleg pótolja.

A »Politikai Ujdonságok« újabbban két hetenként megjelenő gazdasági képes lappal van bővítvé. Mind a két lapnak készítőjeül szolgál a »Világkrónika« című képes heti közöny, mely tekintet egy iven s számos képpel illusztrálva jelen meg.

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEINK:

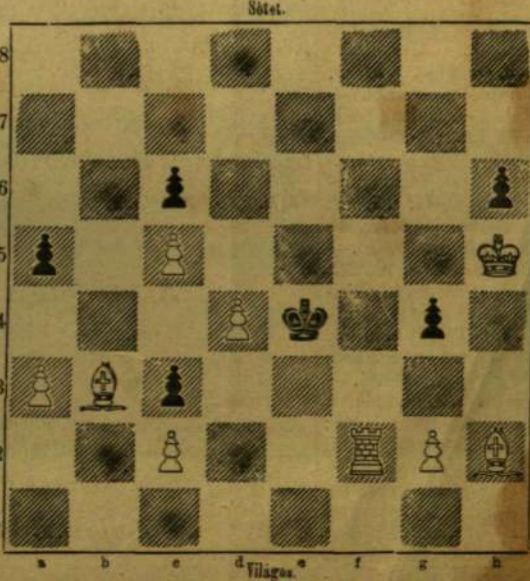
Egész évre:	
A Vasárnapi Ujság —————	8 ft
A Vasárnapi Ujság a »Világkrónika«-val együtt ———	10 „
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok ———	12 „
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok a »Világkrónika«-val együtt ———	14 „
Félfévre:	
A Vasárnapi Ujság —————	4 ft
A Vasárnapi Ujság a »Világkrónika«-val együtt ———	5 „
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok ———	6 „
A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok a »Világkrónika«-val együtt ———	7 „

Az előfizetések a »Vasárnapi Ujság« és »Politikai Ujdonságok« kiadó-hivatalába, Budapest, egyetem-utca 4. sz. küldendők.

Egyes előfizetések legzélszerűben posta utalvány által eszközölhetők, melyre bérmentesítést csak egy darab ötkrajczáros bélyeg szükséges. — *Uj előfizetőink* szíveskedjenek megrendelésüknél nevüket, lakhelyüket, valamint az utolsó postát világosan és olvashatólag kiírni. — *Régi előfizetőink* legzélszerűben úgy járnak el, ha *cimzalaajokból*, melyek alatt lapjait kapják, egyet a posta-utalvány szélére fölragasztva, beküldenek a kiadó-hivatalnak. — *Külföldi előfizetők* kérjük a postalgat meghatározott viteldját is csatolni. — *Gyűjtőknek* tíz előfizetett példány után egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

SAKKJÁTÉK.

1203-ik számú feladvány. Ehrenstein M.-tól.

Világos indul s a negye lik lépésre mattot mond.

Az 1198. sz. feladvány megfejtése.

Roegner A-tól. Megfejtés. Világos. Sötét. 1. H4-12 Ke5-14: (n) 2. H2-13 K4-13 g3 3. H2-11 matt. 1. c3-d2: (b) 2. H2-d3 f t. sz. 3. B4-d4 matt. 1. Hh5-f4: 2. H2-e4 f k. t. sz. Ke5-d6 3. F v. H matt.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben Fülöp József. Nagy-Dobronyban Németh Péter. Budapestben K. J. és P. H. Andorfi Sándor. A pesti sajk-kör. Hibáigazítás: Az 1202 sz. feladványban e5-on sötét futár áll.

bizottság tagja, 39 éves, N.-Váradon. — JANITSCHÉK Sándor, a fővárosi betűszedők egyik intelligens dérék tagja, a «Nemzet» főszerkesztője, ki a «Hon»-nak is alapításától kezdve főszerkesztője volt, és a ki ez idő alatt annyi meg annyi irónak kéziratát adta nyomdáfészték alá, s kit a hírlapírók nemzedék egy nagy része ismert, 52 éves korában, néhány heti szenvedés után, több tagu családát hagyva maga után. Gr. NAKÓ KÁLMÁNÉ szül. Gyertyánffy Berta palotahölgy, ki a hatvanas években oly feltűnést és lekedést okozott a fővárosban, mikor egy ünnepi előadásakor a nemzeti színházban magyar dalokat zongorizott a makói zenekar kíséretében. A lelkes játék és megnyerő jelenség egyaránt nagy hatást tettek. Rövid szenvedés után hunyt el a szentmiklósi kastélyban és ünnep első napján temették el. — ÖZV. DETRIK IONACZÉ szül. Lehoeczky Jozefa, föld-birtokosnő, Kajuch János országgyűlési képviselő anyósa, 70 éves korában, Német-Lipcsén. — TRITTL Jánosné szül. Tóry Róza, fiatal nő a fővárosban. — ÖZV. OROSZ ISTVÁNNÉ szül. Kézy Karolina, derék művelt hölgy, 49 éves korában, Szatmárt. — ÖZVEGY MOLNÁR JÓZSEFNÉ szül. Haan Vilma, 68 éves korában, Nagy-Váradon; ugyanott ERDELYI PÉTERNÉ szül. Szántó Amália, 38 éves korában.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ

H. J. Szeret. Az a baja, hogy nagyon rendszeresen, tantételszerűleg van elgondolva, beosztva, keresztülve. A pécizsba több önkénytelenség, magától fakadó érzélem, közvetlen hang kell, mint egy filozófiai bizonyításba. A más kettő («Keresztűnnevek», «Jótevőnevek») többé-kevésbé szintén e bajban szenved. Naturalista költő (K. P. J.). Egy kis költői, vagy jobban mondván verselési hajlam könnyen megcsalja az embert. Félt, hogy a jelen esetben is az történt; mert résztinktől, az elég könnyűséggel (bár épen nem szabatosan), de pongyolán verselt darabokban valódi költői tehetség át-átcsillanását nem bírtuk felfedezni. Több olvasás után s az izlés jobb kiképzésével válhatik belőle valami; de azt bajos ennnyiből megjósolni. Józus születése. Multkori üzenetünkől kimaradt a kérdés: legyen szives címzettét (lakhelyét) tudatni, hogy észrevételünket közölhessek. Nem közölhetők. Hátvődők már. Háy úr földre. Karácsonykor. — Néma fájdalom. Elvezett-osztályrészem. Az én lakom. — Az év utolsó estvéjén. Kritikán alul. A disznótor és a bor. A csók (németből). Telepítsük haza a csángókat. Petőfi stb. K. E. emlékkönyvébe (a cím különben jól van).

Lajos-Komárom. H. M. és P. A. A. küldeményt áadtuk Tánostics Mihálynak.

Tartalom.

Szöveg: Blanc Lajos. — A feledhetlenhez. Költemény. Vajda Jánosról. — Szemere Miklós költeményeiből: Kandallómál... Sok rossz után egy jó. A vadon költészete. Ivó ezimborák. — Petőfi első szonoklata. — Egy atlanti Vénus-expedíció. — Lovak az itonál. — Időjárás csigák. — Költemények prózában. Irtá: Turgenyev Sz. Iván. Oroszból fordította Csopely László. VII. A koldus. VIII. Lakoma a legfelsőbb lénynél. IX. Krisztus. X. A barát és az ellenség. XI. «Mily szépek, mily üdék voltak a rózsák.» — Milyen volt az «adó-könyvecské» 40 évvel ezelőtt? — Egyetlen. — Új évre. Költemény. Inozádi Lászlóval. — Habsburg-úttal. — A karinithi főhercegről. Bodola Lajosról. — Látásbeli káprázatok. — Arabi pasa itéletének kihirdetése. — A legzagdagabb nemzet. — Irodalom és művészet. — Közintézetek és egyletek. — Mi újság? — Halálhírek. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti naptár.

Képek: Blanc Lajos. — Vénus-expedíció az atlanti-óceán Déli-Georgiá szigetén: 1. A Moltke-őből 2. Az expedíció állomása a Moltke-őből. — Arabi pasa, a mint védő ügyvédével Napier Márkkal az itdó bíróság elé megy. — Lovak az itonál. — Illusztrációk Petőfi két költeményéhez. (A «Virágos kert» című új antológiából.) — Látásbeli káprázatok. (4 kép.) — Az európai diplomaták az egyiptomi akirálynál a Bairam-ünnepén.

HETI NAPJÁR. Decz. hó.

Table with columns: Nap, Katholikus és protestans, Görög-Orosz, Izraelita. Rows: 31. Új Szilv. pápa, 1. H. Nis kar. 1883, 2. K. Makár apát, 3. S. Genová szül, 4. C. Titus p. Iza, 5. P. Telezfor p. vt., 6. S. Vízkereszt. 1. C. H. Boni., 21. Ezekiel, 22. Igenéz, 23. Tann. Juli, 24. Nesz, 25. Hába, 26. Kar. e. h. v. 26, 27. Sab Va.

Felélés szerkesztő: Nagy Miklós. (L. Egyetem-tér. 6. sz.)

Nehézkórt (epilepsie) gyógyít levél útján dr. Killisch-specialista Drezdában (Szászország). — A nagy siker (8000) miatt nagy aranyérem a párisi tudományos társaságtól.

FEHÉR MIKLÓS BUDAPEST.

VEZÉRÜGYNÖKE A LEGNAGYOBB MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁRAKNAK

ajánlja düstartalmu raktárát egyes, kettős és hármas szilárdan álló örlő malmokból, francia vagy elsőrendű sáropataki kövelkel, daráló malmok, csöveskukoricza - daralók, kukorica - morzsolók kézi és gézerőre, szállítható vagy szilárdan állók; szecska és repavágókból stb. stb. ismert kitűnő minőségben és a legolcsóbb árakon.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapestben megjelent s minden könyvtárban kapható

HONVÉD-NAPTÁR az 1883-dik évre.

(EGYUTTAL KATONAI NAPTÁR.) A magyar nép számára szerkeszté

ÁLDOR IMRE.

XVI. ÉVFOLYAN. Ára füzve 60 kr. TARTALMA: Kamatszámítás új pénzben. — Cselédbért, árendát mutató tábla. — Naptári rész naplójegyzékkel. — Bélyegekről. — A legelső magyar ember a király (4 képpel). — Világ hőse, világ halottja (képpel). — A Xatuska kántor vége. Elbeszélés. Irtá Erdélyi Gyula. — Kálnoky Gusztáv gróf (képpel). — Mind hősök öki! (2 képpel). — Régi és új honvédek (képpel). — A harminzéves háború (3 képpel). — A vén cigány. Irtá Eötvös Károly. — Vegyes (3 képpel). — A Magyarországon tartatni szokott országos vásárok jegyzéke. — Hirdetések.

Székesfehérvári országos kiállításon érdememmel és elismerő oklevéllel kitüntetett

FÁCZÁNYI-féle GYÓGYHATÁSÚ MAGYAR ÉDES „MUSTÁR.”

Ezen mustár nemcsak a legkellemebb és legjobb tápszer egyike, hanem egyszerűsége miatt legkíméletesebb és legbiztosabb öngyógyyszer is, és mint olyannak, nemcsak az osztrák-magyar birodalomban de külföldön is, ugy a legelőbbkelő orvosi tekintélyek, valamint már több ezere menő különféle nemű, koru és osztályu szenvedők részéről is, a kik azt alább felsorolt bajjok ellen legjobb sikerrel használták, elismertették és bebizonyították. — nevezetesen a gyomor, maj., — sziv., és aranyér bántalmaknál, valamint az idült gyomor, bél, tüdő és gége hurutnál, rekedtség, nehéz lélekzés, gyomor és a mell elnyúltságánál, étvágyhiány, szorulás, puffadás, gyomorégés és gőresnél stb. Kapható naponta legfrissebb minőségben valamint a feltaláló s készítő FácZányi Armán gyógyszerésznél Budapest Kőbányán, ugyisint számos budapesti és vidéki gyógyszerész és nevezetesebb fűszerkereskedő utraknál. — Ára: egy nagy üveg 1 frt — kis üveg 50kr csomagolás külön és aránylag a mennyiséghez mérsékelt áron számítatik; postán két nagy avagy négy kis üvegnél kevesebb nem szállíttatik. — Hamisítás kikerülésé végett minden üveghez használati utasítás, a mely számos elismerésvnyvel és FácZányi sajtókezeli aláírással van ellátva mellékeltek. — Ismétlődők kedvező engedményben résztülnek. 5445

A FRANKLIN-TÁRSULAT kiadásában Budapestben megjelent és minden könyvtárban kapható

Lidérez-naptár. 1883-dik évre.

HUSZONKETTEDIK ÉVFOLYAM. Ára füzve 60 krajczár.

TARTALMA: Kamatszámítás új pénzben. — Cselédbért árendát mutató tábla. — Naptári rész naplójegyzékkel. — Bélyegekről. — Gyere haza, édes anyám... (Képpel). — A szép asszony kocsiá Határvidéki elbeszélés. Irtá Ogulács. — Az erdősz. (Képpel). — A fejetlen hölgy. Egy rémséges történet. — A bohóc. (Képpel). — A hivatal tanácsadó. Humoresk — Észak-Afrikából. (Két képpel). — A hajó harangja. (Holland elbeszélés). — Vranduk vára Boszniában. (Képpel). — Vasut a Néva folyó jegén. (Képpel). — Egy új torpedóhajó. — Látogatás a börtönben. (Képpel). — A reklám netovábbja. — A csárda előtt. (Képpel). — Lohajza a Campagnában. — A Magyarországon tartatni szokott országos vásárok jegyzéke. — Hirdetések.

Egy hatszor hasábozott petitsor, vagy annak helye egyszeri igtatásnál 15 kr.; többszöri igtatásnál 10 kr. Bélyegdíj külön minden igtatás után 30 kr.

HIRDETÉSEK.

Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad BÉCSBEN: Dukas M. Riemergasse 12, Schalek Henrik Wollzeile 12, és Oppelk A. Stubenbastei 2.

Bajusz. A szép Bajusz az ifjú legfőbb dísz. A bajusztalan nem talál a lényeknél szerelmére. Bajusz nélkül nincsen eskő. A kinek még nincs bajusza, az csak azonnal rendeljen egy szelencze Mustacher balzsamot Paul Bosse, Frankfurt/Main, Schillerstrasse 12. Bismulni fogja az eredményt. Dehova az egész austria birodalomba bérmentes megküldés mellett 1 Fl. 50 Kr. a pénz beküldés vagy átutalás mellett. A megküldés várnemese.

BUDAPESTI CZIM- ÉS LAKJEGYZÉK HARMADIK ÉVFOLYAMA

A nagymélt. magyar királyi Belügyminiszterium különös és kizárólagos engedélye folytán a Franklin-Társulat kiadásában megjelenő és magyar-német nyelven szerkesztett hiteles BUDAPESTI CZIM- ÉS LAKJEGYZÉK most készül. Valamint a múlt évben megjelent második évfolyam, ugy a mostani is, a következő tartalommal fog birni: teljes házjegyzékét, a háztulajdonosok megnevezésével; teljes utcaházjegyzék; a fővárosi lakók hiteles lak-jegyzéke; a fővárosban létező összes kereskedések, iparosok ügyvédek, orvosok stb. lehető teljes czim-jegyzéke; továbbá a fővárosban székelő hatóságok intézetek, egyletek stb. jegyzéke. A november elsején előfordult számos lakváltozás is figyelembe fog vétetni, mely körülmény folytán a munka csak 1883 január végén fog megjelenhetni. Mindazon kereskedők, iparosok, magánzók stb., akik a lak- vagy czimjegyzékbe fölvetetni kívánkoznak, fölhivatnak, hogy czimüket lehető leggyorsabban küldjék be a Budapesti czim- és lakjegyzék szerkesztőségéhez „Franklin-Társulat”. Egyéb közlemények szintén fölvetetnek, és pedig vagy szerkesztőségileg t. i. a szövegben mint külön közlemények, vagy a hirdetési részben. — A hirdetési díj:

Table with columns: A hirdetési rovatanban, Külön közleményekért a szövegben, a czéggel kapcsolatban. Rows: egész oldal 40 frt, fél 22, negyed 12, egy három hasábos sor 1 frt, a 11. sortól fogva, soronkint 20 kr.

Az előfizetési ára a Budapesti czim- és lakjegyzék III. évfolyamának: füzött példány után 5 frtban, vászonba kötött után pedig 5 frt 80 krajczárban lett megállapítva. Budapest, 1882 december 20-án.

A kiadó-hivatal Franklin-Társulat, egyetem-utca 4.

Kossuth-naptár 1883-dik évre.

Szerkesztő Honfy Tihamér XIII. évfolyam. Ára füzve 40 krajczár. TARTALMA: Kamatszámítás új pénzben. — Cselédbért árendát mutató tábla. — Naptári rész naplójegyzékkel. — Bélyegekről. — Lajos bácsi története. (A magyar nép számára elbeszélés). Egy kortárs. — Kossuth Lajos mint népvészár. (Képpel). — II. Rákóczi Ferenc emléke. (Félfelvastott a Rákóczi-ünnepélyen). — A Kossuth-gárdiából: Aszóth Lajos. (Képpel). Szarvady Frigyes. (Képpel). Simonffy Ernő. (Képpel). gróf Teleki Sándor. (Képpel). — Fel a zászlót, Székhöl: György Vilmostól. — Huszár-kvitt. (Elbeszélés a 48-ki honvédi dítből). Irtá: Erdélyi Gyula. — Garibaldi emlékezete. (Négy képpel). — II. Rákóczi Ferenc emléke. Fejlesztésvántól. — Honszeretet és nevelés. — A Kossuth pénze. — Vegyes. (Képpel). — A Magyarországon tartatni szokott országos vásárok jegyzéke. — Hirdetések.

A legcélzserűbb karácsonyi ajándék: a Schöberl-féle egyetemes szék

30 változatos állásba könnyen helyezhető, ugymint saloni, olvasó-, dohányzó, rokkant és betegszék, Chaiselonge-ágy, gyermek-hölés-, kandalló, támlány- és tolokósi stb. mind egybe kényelmes párnákkal, 30 fttól feljebb. Mintarajok, szövet és árjegyzék kivánat- ingyen és bérmentve. ORVOSOKNAK: különlegesen műtel- és vizsgáló-székekben, mindennemű betegszék. 750

Schöberl Róbert, BUDAPESTEN, Karisch basárja, 15. szám.

NYILVÁNOS köszönőirat és gyógyértésítés

1882. évi augusztus hó 27-ről egy anyától, ki közli, hogy családja örömet, mert leánya, ki irtóztató félelelemre adott okot, a Hoff János-féle malátakészítmények, a malátakivonati egészség-sör és koncentrált malátakivonattól egészségre lett.

Hoff János urnak, cs. kir. tan., a cs. kir. aranykoronás érdemkereszt tulajdonosának, magas porosz és német rendek lovagjának, Bécsben. Gyár: Grabenhof, Bräunerstrasse 2. Irod.- és gyári raktár: Graben, Bräunerstrasse 8. Budapest, zsidó-utca 7. Egyetlen leányom, ki már 5 év óta heves köhögésben és mellfájásban szenved, a legborzasztóbb félelemre adott okot, midőn önnök egy hírlapi hirdetésre lettem figyelmeztetve s az ön jeles malátasöréből magammal egy próbaküldeményt hoztattam. Ezen időtől fogva, azaz januártól julius elejéig leányom a malátasört és koncentrált malátakivonatot használja a oly jelentékenyen javult, hogy immár teljesen fölépültek nyilatkozhatom ki. Mi mindnyájan gyermekünk életét megmentőnek tekintjük önt s örök hálaérzék magukat költözve. Neumarkt, 1881. augusztus 21. Tisztelettel Icht H., birtokosné Neumarktban, Sztiriában.

Árak: Malátakivonati egészség-sör. 1 palack 60 kr., 11 palack 6 frt, 28 palack 15 frt, 58 palack 30 frt. Malátakivonati I. 1/2 kilo 2 frt 40 kr., 1/2 kilo 1 frt 30 kr., 1/2 kilo 70 kr., II. 1/2 kilo 1 frt 60 kr., 3/4 kilo 90 kr., 1/2 kilo 50 kr., III. 1/2 kilo 1 frt, 1/2 kilo 60 kr., 1/2 kilo 5 kr. Malátakivonati II. 1 szeke 90, 30 és 15 kr. Malátakivonati I. 1 üvege 1 frt, kisebb 60 kr. Gyermekpalást 1 frt. Egy egész malátasör 80 és 50 kr. Malátakivonati-száppan 80, 60, 40 és 30 kr. Nagyobb megrendeléseknél árkedvevény. A csomagolás a legolcsóbban számítatik.

Hoff János föltete Magyarországon számára: Budapest, zsidó-utca 7. a főpostával szemben. Kapható ezenkívül még TÖBBI I. gyógyszerárban

Dr. FÁYKISS

szepesi kárpát-növény-kivonata egy üveg használati utasítással 75 krajczár. szepesi kárpát-növény-czukorkák egy skatnya használati utasítással 25 krajczár. szepesi kárpát-növény-thea egy csomag használati utasítással 30 kr., kisebb csomag 25 krajczár. Mell-és tüdő-betegeknek! Tíz év óta a legjobb sikerrel használtattak és ajánlottak. Köhögés, hűvös, rekedtség, köh-hurut (száma-chorus), nátha (influenza), szék-méltóság, lelekezeti bajok, oldalszűrés, kijelet, torokgyulladás, tüdőgyulladás és egyéb kimerítő és gyengítő betegségekben. Valódi minőségben kaphatók magánál a készítőnél Fáykiss József, gyógyszerésznél Temesvártól (Józsefváros); Budapestben: Torók József gyógyszerésznél király-utca 12. sz., Thallmyer és Seitz, kereskedőnél, Édeskút L. Erzsébet-tér 1. sz., Koehmeister Frigyes utóadánál, és a legtöbb magyarországi gyógyszerárban. 757

MAAGER VILMOS CSUKAMÁJ-OLAJA. Eddig fölülmulatlan. MAAGER VILMOSTÓL BÉCSBEN. A legelső orvosi tekintélyek által megvizsgálva s könnyen emészthetősége folytán gyermekek részére is különösen ajánlja és rendelve, mint a legtisztább, legjobb, legtermészetesebb és leghatásosabbnak elismert szer mell-és tüdő-bajok, görvölly, köhögés, borkiütések, mirigybajok gyöngeségek, stb. ellen. — Egy üveggel 1 frtért gyári raktárban; Bécs, Neumarkt Nr. 3.**) valamint az osztrák-magyar birodalom minden gyógyszerárban és jónévtű fűszerkereskedésében, valódi minőségben kapható. *) Legújabb időben 6000 szög köhögéses, tisztán májgátó több háromszögletű palackokba s megfőzött szőlő, mint «Maager» valódi tisztított s Borsch-hal-májolaját a köhögéses eladói. Hogy ily szándékkal nem lehetne, sziveskedjék mindenki csak azo palackokat Maager valódi tisztított Borsch-hal-májolajával elismerni, melyeken a palackon, rajzgyűzen, elszőtt a pakon és használati utasításban a Maager név rajta van. **) Ugyanott létezik a «schleschen» nemzeti költőképző-gyár, a Hall-és Bueck-féle newyorki «szodoni» gyár s a Hartenstein és Tirma «chemnitz» «gum. inon» gyárának raktára az osztrák-magyar birodalom számára.

ÚJ TALÁLÁNY! KADSURA-ILLATSZEREK Szappan... KADSURA Kivonat... KADSURA Pipe-reviz... KADSURA Haj-olaj... KADSURA Brillantine... KADSURA VIOLET. A Royal Thiridace és Seloutine-szappan föltalálója. 922 925. RUE ST. DENIS, PARIS.

SEIFEHLNER ÚJ! INGYEN ÉS BÉRMENTVE küldi kivánatra 150 Cettillan-PIEURA utasítását a m. kir. udv. Cettillan felszerelés BUDAPEST.

Jelmez-intézet a farsangi évadra. Alulírott tisztelettel adatom, miszerint ismert, nagy, gazdag tartalmú raktáramat minden nemű nemzeti és karakter-jelmezektől; valamint selem-dominókból az idénre még jelentékenyen gazdagítottam, s azon helyzetben vagyok, hogy minden nagyobb követelményeknek teljesen megfelelhessek. Bejelentések jelmez-bálokra a vidékről, idejében kéretnek. 812 BLAU JÓZSEF, Károlyutca, kaszárnya-épület 18; fők a vígadóban.

